

نوع غالب گشت کہ انچہ در ساعت مقرر مذکور میگشت در ساعت دیگر بباد اونی ماند در روز بر در این نسبان در زیادتی بودہ جا بر آن روز چهار شنبہ سوم صفر خدمت وزارت را با آصف خان فرمودہ خلعت خاصہ و دوات و قلم مرصع بہ و مرحمت کردم از اتفاقات حسنہ قبل ازین بہ بیت و ہشت سال در بہین منزل والد بزرگوارم اورا بہ منصب میر بخشی سرفراز ساختہ بودند لعلی کہ بر اورا ابو القاسم بہ چہل ہزار روپیہ خریدارے فرمودہ فرستادہ بود آن لعل را بجاہت تسلیم وزارت لشکرش نمود و خواجہ ابو الحسن را کہ خدمت بخشی کرد و تور و غیرہ داشت بہر ہی خود اتماس نمود جلال آباد را از ابو القاسم نگین تغیر نمودہ بہر خان مرحمت فرمودم در میان رودخانہ سنگ سفید سے واقع بود فرمودم کہ آنرا بصورت فیلے ترتیب دادہ برسینہ آن قبل این مصرع را کہ مطابق تاریخ ہجری بود نقش کردند

سنگ سفید قبل جاگیر بادشاہ

در بہین روز کلیان پسر راہ بکر ماجیت از کجرات آمد مقدمات غیر مکرر ازین حرامزادہ منفسد بعرض اشرف رسیدہ بود از آنجملہ بوسے زن مسلمانے را بخانہ خورد نگاہ داشتہ بلا حظ آنکہ بنا داد این مقدمہ شہرت کند ماور و پدر اورا کشتہ در خانہ خود گور کردہ است فرمودم کہ اورا در بند نگاہ دارند تا بہ حقیقت اعمال و افعال او باز رسیدہ شود بعد از تحقیق فرمودم کہ اول زبان اورا بریدہ و زندان ابدی بودہ با سگبانان و حلال خوردان طعام بخوردہ باشد چار شنبہ بسرخاب منزل شد از آنجا بچکد لک نزول نمودم درین منزل چوب بلوت کہ بر اسے سوختن بہترین چوبہاست بسیار دیدہ شد این منزل اگر چہ کوتاہ دگر یوہ نہ داشت اما تمام سنگ لرخ بود روز جمعہ دوازدهم بہ آب ہار یک و شنبہ سیزدہم پورت بادشاہ مقام شکر شنبہ چار دہم بخورد و کابل فرود آمد صدقار و قضا سے کابل را درین منزل بغاضی عارت پسر ملا صادق حلوائے تفریض فرمودم شاہ اول سے رسیدہ از موضع گلبہار درین مقام آوردند قریب بعد عدد بہ رعیت تمام خوردہ شد دولت رئیس دہ جگری گلے چند غیر مکرر آوردہ گذرانید کہ در مدت العمر نہ دیدم از آنجا بہ بگرامی نزول اجلال افتاد درین منزل جانور سے ابلق بہ شکل موش بران کہ بزبان ہندی گگری میگویند آوردہ بنظر گذرانیدند و چنین گفتند کہ در خانہ کہ اینجانور میباشد موش پیرامون آن خانہ نیگردد باین تقریب این جانور را میر موشان میگویند چون تاجال ندیدہ بودم بہ مصور ان فرمودم کہ شبیہ آنرا بچہ کشند از راسو کلان ترست غایتاً صورت او بہ گریہ سکیں شہادت تمام دارد احمد سنگ خان را بہ شبیہ و تادیب افغانان بگش تعین نمودہ بہ عبد الرزاق معمر سے کہ در آنک بود حکم شد کہ دو لک روپیہ بہ نحو بیلداری بہین داس پسر راہ بکر ماجیت ہمراہ سازد کہ بہ کلیان لشکر مذکور تقسیم نماید و ہزار برزند از نیز بہر ہی این لشکر مقرر گشت شیخ عبد الرحمن ولد

کلیان

شیخ ابوالفضل بہ منصب دو ہزاری ذات و ہزار روپا نقد سوار سر فراز گشتہ بہ خطاب افضل خانی ممتاز گردید پانزدہ ہزار روپیہ بخرخان
 مرحمت شد و بیست ہزار روپیہ دیگر بخت مرمت قلعہ پیش بلاغ تخیل او مقرر گشت سرکار خانپور را بہ جاگیر دلاور خان افغان مرحمت
 نمودم پچھنبدہ سیردہم از پلستان تا بلاغ شہر آرا کہ محل نزول ربابات جلال بود در روپیہ روپیہ نصف و ربع آن بر فقرا و محتاجان
 افشاندہ بہ بلاغ مذکور داخل شدیم بسیار بہ صفاد بطراوت بنظر در آمد چون روز پچھنبدہ بود بہ تقربان و نزدیکان صحبت شراب داشتہ
 بخت گرمی ہنگامہ از جو سنے کہ در میان وسطہ این بلاغ جاری ست و تخمیناً چہار گز عرض آن بودہ باش بہ سالان دہم سنان فرمودم
 کہ ازین جو سے بچند اکثر توتہ دستہ بخت و در کنار جو سے و میان جو سے افتادند من ہم اگرچہ چشم اما بان حتی کہ در سن سی سالگی در
 خدمت والد بزرگوار خود بستہ بودم و برین ایام کہ عمر من بہ چہل سالگی رسیدہ بان قدرت و چالاکی توانستم بخت و زمین روز
 بہت بلاغ کہ از باغات تقر کابل ست پیادہ سیر نمودم تا حال بخاطر نمی رسد کہ این قدر راہ پیادہ رفتہ باشم اول بلاغ شہر آرا
 سیر کردہ بعد از ان بہ بلاغ مناب و باغی کہ مادر کلان بدین بگہ بلیم نمیر کردہ رسیدم و از انجا باور نہ و باغی کہ مریم مکانے کہ مادر
 کلان حقیقی من باشند ساختہ گذر کردم و بلاغ صورت خانہ یک چہار کلان دارد کہ مثل آن چہار در دیگر باغات کابل نیست و چہار
 بلاغ را کہ بزرگترین باغات بلدہ مذکور است دیدہ بجا و مقام مقرر مراجعت نمودم شاہ آلو بردخت خود نمودی دارد ہر دانہ چنان
 از ان بنظر درمی آید کہ گویا قطعہ یا توتہ و در پست کہ بر شاخہ سے درخت معلق داشتہ اند بنا سے بلاغ شہر آرا شہر با تو بلیم و ختریرزا
 ابو سعید کہ عمہ حقیقی حضرت زردوس مکانے است بنا نہادہ اند و مرتبہ بزرگہ بر ان افشا نہادہ در شہر کابل بدان لطافت و خوبی باغی نیست
 اقسام بیو ہا و انگور ہا دارد و طراوت آن بدرجہ ایست کہ بکفش پاسہ بر صحن آن نہادن از طبع راست و سلیقہ درست و در است
 در حوالی این بلاغ زمینے لایق بنظر درآمد از مالکان آن زمین را خریداری نمودہ فرمودم آبنے کہ از طرف گذر گاہ می آید در وسطہ این زمین
 گرفتہ باشے ترتیب دہند کہ بان خوبی و لطافت در معمورہ عالم بودہ باشد و نام آن جہان آرا نہادم مادر کابل بودم بعضے اوقات
 تقربان و نزدیکان و گاہے ہا ہل محل در بلاغ شہر آرا صحبت پیدا شتم و شبہا بعلماء و طلبہ کابل میفرمودم کہ مجلس طنج یغرا و یغرا اندازی
 ترتیب دادہ برقص از عشک قیام واقفام می نمودند بہر کہ ام از جماعت یغرایان خلتہا دادہ ہزار روپیہ مرحمت نمودم کہ در میان
 خود ہا قسمت نمایند و بہ دوازده کس از معتہدان در گاہ فرمودم کہ یک ہزار روپیہ در ہر روز پچھنبدہ تا در شہر کابل باشم بفقرا و مساکین
 در باب احتیاج برسانند و حکم فرمودم کہ در میان دود چہار سے کہ بر کنار جو سے وسطہ بلاغ واقع ست کہ یکے را فرخ بخش و
 دیگر سے را سایہ بخش نام کردہ ام بر پارچہ سنگ سفید کہ طول آن یک گز عرض آن سہ ربع گز بودہ باشد نصب کردند و نام مرا

با صاحبقرانی ترتیب یافتہ در انجا نقش کردند و بطرف دیگر نگاشته شد کہ زکات و اخراجات کابل را با تمام بخشیم ہم ہر کس از اولاد و اعقاب ما بخلاف این عمل نماید بفسب و سخط آئی گرفتار آید تا زمان جلوس این اخراجات معمول و مستمر بود ہر سال بہ ہفتماہ کلی بدین علت از بندہ ہائے خدا میگرفتند رفع این بدعت در زمان سلطنت من شد درین آمدن بہ کابل تخفیف و رفاہیت تمام در احوال رعایا و مردم انجام دادند و نیکان و رئیسان غزنین و نواحی آن بہ خلعتہا و نواز شہا سفر فرستادند و مطالب و مقاصدے کہ داشتند با حسن و جودہ فیصل پذیرفت از عجائب اتفاقات آنکہ روز پنجشنبہ ہنیر دہم صفر کہ بہ شہر کابل داخل شام مطابق تاریخ ہجری است فرمودم کہ بران سنگ نقش کردند و قریب بہ تختی کہ در دامن کوہ جنوب رودیہ کابل واقع است مشہور بہ تخت شاہ صفہ از سنگ بر آورده اند کہ حضرت فردوس مکانے بر انجا نشسته شراب نوش جان فرمودہ اند یک حوض بدور بر یک گوشہ این سنگ کندہ اند کہ قریب بدو من ہندوستان شراب میگرفتہ باشد و نام مبارک خود را با تاریخ بردیوار صفہ مذکور کہ متصل بکوہ است باین عبارت نقش نمودہ اند کہ تختگاہ بادشاہ عالم پناہ ظہیر الدین محمد بابراہن عمر شیخ گورکان خلد اللہ ملکہ فی سلسلہ من ہم فرمودم کہ تختے دیگر در برابر این صفہ تراشیدہ و وضعی بہمان دستور بر کناران کندیدند و نام مرا با نام صاحبقرانی بر انجا نقش کردند در روزے کہ من بران تخت شستم ہر دو وضعی را فرمودم کہ از شراب پر سازند و بہ بندہ ہا کہ در انجا حاضر بودند دادند شاعرے از شاعرے غزنین در آمدن من بہ کابل این تاریخ یافتہ بود

بادشاہ بلا دہفت سلیم

اورا بہ خلعت و انعام نوازش نمودہ فرمودم کہ بردیوار متصل بر تخت مذکور این تاریخ را ثبت نمایند پنجاہ ہزار روپیہ بہ پر وزیر تخت شد وزیر الملک را میر بخشی ساختم بہ قلیج خان فرمان صادر شد کہ یک لک و ہفتاد ہزار روپیہ از خزانہ لاہور بہ مدد خرج لشکر قندھار روانہ نماید میر خیابان کابل دبی بی ماہ روانہ بجکام انجا فرمودم کہ بجاسے درختانے کہ حسن بیگ رو سیاہ بریدہ بود نہا لہا نشانند و اولنگ یورت چالاک را نیز سیر کردہ عجب جاسے بہ صفائی بنظر آمد رئیس چکری یک رنگے بہ تیز زدہ آورد تا این وقت رنگ را ندیدہ بودم بہ بزرگوہے می نماید تفاوت بزہمین بر شاخ ست شاخ رنگ خدا رست و شاخ بز رست مار پیچ ست تقریب احوال کابل و اوقات حضرت فردوس مکانے بنظر میگذاشت تمام بخت مبارک ایشان بود مگر چار جزو آن را کہ بخط خود نوشتیم در آخر اجزائے مذکور ہم عبارتے تبری قلم آوردم تا ظاہر شود کہ این چار جزو بخط من است با وجود آنکہ در ہندوستان کلان شدہ ام در گفتن و نوشتن تبری عاری نیستیم و در بیت و نیم صفر باہل محل سیر حلگاہ سفید سنگ کہ در نہایت صفا و خرمی بود نمودہ شد روز جمعہ

بیت و ششم سعادت زیارت حضرت فردوس مکانے دریا قتم ز رو طعام دندان و حلوائے بسیار بروح گذشتگان فرمودم کہ بہ فقرا
تقسیم نمودند رفیقہ سلطان بیگم دختر میرزا ہندال تا حال زیارت پدر خود نہ کردہ بودند درین روز بان شرف رسیدند روز پنجشنبہ سوم
ربیع الاول در خیابان فرمودم کہ اسپان خاصہ دوندہ حاضر کردند شہزادہا و امرا ہا و داندیک اسپ کرنگ عربی کہ عادل خان
والی دکن بہ جہت من فرستادہ بود از ہمہ اسپان بہتر و دید در ہمین روز ہا پسر میرزا سنجر ہزارہ و پسر میرزا ماشی کہ کلان قرآن سردار ہا
ہزارہ بودند آمدہ ملازمت کردند ہزار ہا دھنہ میرداد و اسپ درنگ کہ بہ تیز زدہ بودند آوردہ گذراندند بکلاسنے این رنگہا دیگر دیدہ
نشده بودند و دوازده از یکہ بارخور کلان بزرگ تر بود خبر رسیدن شاہ بیگ خان حاکم قندھار بہ برگنہ شور کہ جاگیر دست رسید
بخاطر قرار دادم کہ کابل را با رعایت کردہ روانہ ہندوستان شوم عرضداشتت راجہ نرسنگد یو آمد کہ برادر زادہ خود را کہ فتنہ انگیزی
میکرد بدست در آورده بسیارے از مردم اورا بہ قتل رسانیدہ است فرمودم کہ بہ قلعه گوالیار فرستد تا در انجا مقید و محبوس بود
باشد برگنہ گجرات سرکار پنجاب بہ شیرخان افغان مرحمت شد حسین تلیچ ولد تلیچ خان را بہ منصب ہشت صدی ذات دہانصد
سوار سرفراز ساختم و دوازدم خسرو را طلبیدہ فرمودم کہ زنجیر از پاسے او براسے سیرباغ شہر آرا برداشتند و مہر بدری گذشت
کہ اورا سیرباغ مذکور نہ فرمایم قلعه انک دنواچی آن از تغیر احمد بیگ بظفر خان مرحمت نمودم بناج خان کہ بہ دفع افغانان
بنگش تعیین یافتہ بود پنجاہ ہزار روپیہ شفقت شد و چہار دہم علی خان کوراکہ از ملازمان قدیم والد بزرگوارم بود و داروغلی نقارخانہ
یا و تعلق داشت بہ خطاب نوبتخانے سرفراز ساختہ بہ منصب پانصدی ذات و دویست سوار ممتاز گردانیدم ہما سنگہ پسر زادہ راجہ
مان سنگہ را ہم بخت دفع متمر دان بنگش تعیین نمودہ رام داس را اتالیق او ساختم روز جمعہ پیر دہم وزن قمری سال چلم واقع شد دوپہراز
روزندہ کو رنگشتہ این مجلس منعقد گشت وہ ہزار روپیہ از جملہ زر وزن بدہ کس از بندہ ہا کے معتمد خود دادم کہ بہ مستحقان و ارباب احتیاج
تقسیم نمایند و درین روز عرضداشتت سردار خان حاکم قندھار از راہ ہزارہ و غزنین رسید بہ دوازده روز بہ مضمون اینکہ ای شاہ عباد
کہ روانہ در گاہ است داخل ہزارہ شد شاہ مردم خود نوشتہ است کہ گدام واقع طلب فتنہ جو بے حکم بر سر قندھار رسیدہ است مگر
نمیداند کہ نسبت ما بہ سلسلہ علیہ حضرت صاحبقرانے با تخصیص بہ حضرت جنت آشیانے و اولاد او اجداد ایشان در چہ مرتبہ است اگر اجداد
آن ملک را در تصرف آورده باشند بہ کسان و ملازمان بر اورم جہانگیر بادشاہ سپردہ بجا و مقام مراجعت نمایند بخاطر قرار گرفت کہ
بہ شاہ بیگ خان بفرمایم کہ راہ غزنین را بروشنے ضبط نماید کہ ترودین قندھار بفرارغت بہ کابل توانند آمد قاضی نورالدین را
در ہمین روز ہا بہ منصب صدارت سرکار ماوہ آجین تعیین نمودم پسر میرزا شادمان ہزارہ و پسر زادہ قراچہ خان کہ از امراسے معتبر و عمدہ

حضرت جنت آشیانے بودند آمدہ ملازمت نمود قراچہ خان زنی از مردم ہزارہ خواستہ بود این پسر از دست ولد شدہ است روز شنبہ
 نوزدہم رانا شکر ولد رانا اودے سنگھ را بہ منصب دو ہزار و پانصدی ذات و ہزار سوار ممتاز ساختم بر اسے منو بہر منصب ہزاری
 و شش صد سوار حکم شد افغانان شنواری قوچی آوردند کہ سردوشاخ او یکے شدہ بود بہ شاخ آہوے رنگ شباہت داشت ہمین
 افغانان بز بار خورے کشتہ آوردند کہ شہل او ندیدہ بودم بلکہ خیل ہم نکر وہ ام بہ تصور ان فرمودم کہ شبیہ او بکشند چہار من بوزن و ستان
 بود درازی شاخ او یک و نیم گز بہ گز در آمد روزہ کشتنبہ بیست و ہفتم شجاعت خان را بہ منصب ہزار و پانصدی ذات و ہزار سوار
 اتیار بخشیدم و حویلی گویا را بجایگزین اعتبار خان مرحمت شد قاضی عزت اللہ را با برادران بخدمت بنگلہ تعین فرمودم آخر ہاسے ہمین
 عرضداشت اسلام خان از آگرہ با خطے جاگیر علی خان کہ از بھار با نوشتہ بود رسید مضمون اینکہ بتاریخ سوم صفر بعد از یک پھر
 قطب الدین خان را در بردوان از ولایت بنگالہ علی قلی اسنا جلوزخم زد و بعد از دو پھر شب در گذشت تفصیل این محل آن کہ
 علی قلی مذکور کہ سفرہ چی شاہ اسمعیل دالی ایران بود بعد از فوت او بتا بر شرارت و فتنہ انگیزی کہ در طبیعت داشت بگریختہ بہ قندھا
 آمد و در ملتان خانخانان را کہ بر سر ولایت تلمبہ تعین شدہ بود ملاقات نمودہ ہمراہی اور داندہ ولایت مذکور شد خانخانان فائبانہ اورا
 داخل بندہ ہاسے عرش آشیانے ساخت و دوران سفر خدمات بقدم رسانیدہ بہ منصب فراخور حالت خود سرفراز گردید و مدتہ در خدمت
 والد بزرگوارم بود و در ایامیکہ بدولت توجہ ولایت دکن شد ند و مرا بر سر رانا تعین فرمودند آمدہ نوکر من شد اورا بخطاب شیر افگنی
 سرفراز ساختم چون از آگہ آباد بخدمت والد بزرگوار آمدم بنا بر نا التفاتے کہ نسبت من بظہور رسید اکثر ملازم و مردم من متفرق شدند
 او ہم درین وقت از خدمت من جدائی اختیار نمود بعد از جلوس از روسے مروت تقصیرات اورا در نظر نیاوردہ در صوبہ بنگالہ حکم
 جاگیر کردم و از انجا شمار رسید کہ امثال ابن فتنہ جو بیان را درین ولایت گذاشتن لائق نیست بہ قطب الدین خان حکم رفت کہ اورا
 بدرگاہ بفرستد و اگر خیال فاسد باطل کند بہ سزار ساند خان مشارالیمہ اورا بواجبے می شناخت با مردمی کہ حاضر بودند بجز رسیدن
 حکم بردوان کہ جاگیر او بود ایلغار نمود او چون از رسیدن قطب الدین خان خبر دہر میشود تنہا با او جلو دار با استقبال متوجہ میگردد
 بعد از رسیدن دور آمدن بمیان فوج خان مشارالیمہ مردم اورا فرود میگیند او چون فی الجملہ ازین روش قطب الدین خان بدمنظنہ
 شدہ بود از روسے فریب میگوید کہ این چہ روش تو برگشت خان مذکور مردم خود را منع کردہ تنہا با ہمراہ میشود کہ مضمون حکم را
 خاطر نشان سازد درین وقت فرصت جتہ فی الفور شمشیر کشیدہ دوسہ زخم کاری با دیر ساند چون ابنہ خان کشمیری کہ از حاکم زادہ
 کشمیر بجان مشارالیمہ نسبت و جہت تمام داشتہ از روسے حلالی نگلی و مردانگی خود را رسانیدہ زخم کاری بر سر علی قلی سے زند

و آن متفنی شمشیر سنجی بانہ خان زردہ زخمش کاری می افتاد چون قطب الدین خان را باین حالت دیدند مردم هجوم آورده اورا پاره پاره ساختند و بہ جنم فرستادند امید کہ ہمیشہ در جنم جاہے آن بد بخت رویاہ بودہ باشد انہ خان ہما نجا شہادت یافت و قطب الدین خان کو کہ بعد از چہار ہر در منزل خود بر حمت از دی پوست ازین خبر ناخوش چہ نویس کہ چہ مقدار متالم و آزرده گشتم قطب الدین خان کو کہ بنتر کہ فرزند عزیز دہرادر ہریان دیار کجہت من بود تقدیرات الہی را چہ توان کرد رضا بہ قضا دادہ صبر را پیش نہاد ہمت خود ساختم بعد از رحلت حضرت عرش آشیانی و شفقار شدن آن حضرت مثل دو قضیبہ کہ فوت مادر قطب الدین خان کو کہ و شہادت یافتن او بودہ باشد بر من نہ گذشتہ است بہ روز جمعہ ششم ربیع الآخریہ منزل خرم کہ در اورنہ باغ ساختہ بود و الحق عمارتست خوش و بس موزون رقم اگر چہ سنت پدرم این بود کہ در ہر سالے دو مرتبہ مطابق سال شمسی و سال قمری خود را وزن میفرمودند و شاہزاد ہارادر ہمین سال شمسی بوزن درمی آوردند غایتا درین سال کہ ابتدا سے شانزہم قمری بود ازین فرزند خرم جوگیان و منجان بعرض رسانیدند کہ فی الجملہ گرانی طالع در سال مذکور واقع ست و مزاجش نیز از حد اعتدال منحرف گشتہ بود فرمودم کہ ادرا بہ طلا و نقرہ و سایر فلزات بدستور معہودہ وزن نمودند و بہ فقرادار باب احتیاج زرند کو تقسیم نمودند تمام آرزو بہ منزل بابا خرم بخوری و خوشحالی گذشت و اکثر پیشکشہا سے او پسندیدہ افتادہ چون خوبیا سے کابل را در یافتہ اکثر میوہ ہائش خورده شدہ بود بنا بر بعضی مصلحتہا و دورے از پاسے تخت روز یکشنبہ چہارم ماہ جمادی الاول حکم کردم کہ پیشخانہ بہ جانب ہندوستان بیرون برند بعد از چند روز از شہر برآمدہ جلگہ سفید سنگ محل ریات جلال گشت اگر چہ بہوز انگور بہ کمال زریبہ بود اما پیش ازین مکرر انگور خوب کابل خورده شدہ بود و انقسام انگور خوب میشود خصوص ما جسے و گشتی شاہ الہم پیوہ خوش خوار خوش چاشنی است نسبت بدیگر میوہا بیشتر میتوان خورد من در یک روز تا صد و پنجاہ دانہ ازان خورده ام مراد از شاہ الو کیلاس ست کہ در اکثر جاہای ولایت میشود چون کیلاس بہ کیلاس کہ از ناہما سے چلیاسہ است مشتبہ میشود حضرت والد بزرگوارم آنرا شاہ آلو نام کردند زرد آلو چونند خوب میشود و فراوان ست غایتا در باغ شہر آرا درختیست کہ آنرا میرزا محمد حکیم عمومی من نشانده بود و دہمیرزائی مشہورست زرد آلو این درخت بستہ بدیگر زرد آلو ہا ندارد شفا لو ہم بنایت نفیسی باایدہ میشود اناسا کف شفا لو آورده بودند و در حضور خود وزن نمودم برابر بست پنج روپیہ کہ شصت و ہفت مثقال بمول ست بوزن در آمدہ با وجود لطافت میوہای کابل محکمہم در ذائقہ من لذت انہ نداد و پرگزہ ہما بن در جاگیر مہابت خان مرحمت شد عبد الرحیم نسبتی احدیان بہ منصب ہفتصدی دات و دو بیست سوار سرفراز گردید مبارک خان سروالی بہ فوجداری سرکار حصار قلعین یافت فرمودم کہ میرزا فریدون بر لاس را در صوبہ آلہ آباد جاگیر نمایند و چہار و ہجتم ماہ مذکور را دست خان

برادر آصف خان را بہ منصب ہزاری ذات و پانصد سوار سر فر از ساختہ خلعت خاصہ و اسپ عنایت نموده خدمت بخشی گری میجو
 پند و حاجی پور را با و در دست کردم و چون قوریگی من بود بدست او شمشیر صبح بخت فرزند اسلام خان صاحب صوبہ ولایت مذکور
 فرستادم و در وقتیکہ می رفتم در حوالی علی مسجد و غریب خانہ عنکبوت کلائے را کہ در چشم برابر بخر چنگ بود دیدم کہ گلو سے مار را
 بد رازی یک نیم گز خفه کرده اورا نیم جانے ساخته است بخت تماشا ساعے توقف نمود بعد از لمحہ جان داد و در کابل من رسید
 کہ در زمان سلطان محمود غزنوی بخوالی فصحاک و بایمان شخصے خواجہ یاقوت نام وفات یافته در غار سے مدفون است و جسد او تا حال
 از یکدیگر نپاشیدہ بسیار غریب نمودے از واقعہ نویسان متہم خود را با جراحے فرستادم کہ بغار مذکور رفتہ احوال را چنانچہ باشد ملاحظہ
 کردہ خبر شخص بسیار زند آمدہ بعض رسائید کہ نصف بدن او کہ بہ زمین متصل است اکثر از یکدیگر فرورختہ و نصفے دیگر کہ بہ زمین نرسیدہ
 بحال خود است ناخن دست و پامو سے سر نہ ریختہ مو سے ریش و بر دست تا یک طرف بینی فرورختہ از تار نخیکہ بر در آن غار نقش
 کردہ اند حسین ظاہر میشود کہ وفات او پیشتر از زمان سلطان محمود بودہ است کسی این سخن را باوقعی نمیداند روز پنجشنبہ پانزدہم
 ارسلان بے حاکم قلعه کاہمرد کہ از لو کران میانہ ولی محمد خان والی توران بودہ آمدہ ملازمت کردہ ہمیشہ شنیدہ میشد کہ میرزا حسین
 پسر شاہرخ میرزا را اور بکان کشتہ اند درین ایام شخصے آمدہ عرضداشتے بنام او گذرانید و لعل پیازی رنگ کہ بصد روپیہ می از
 برسم پیشکش آوردہ بود ارادہ داشتہ عا آنکہ نوبے بہ ملک اوقعیں گرد تا بد نشان را از دست اور بکان بر آورد کہ خنجر صبح بہ
 او فرستادہ شد فرمان صادر گشت کہ چون ریات جلال درین حد و نزول دارد اگر فی الواقع میرزا حسین پسر میرزا شاہرخ
 توی او سے بہ خدمت شتابے تا ملتہسات و مدعیات ترا بر آوردہ روانہ بد نشان سازیم دو لک روپیہ بخت خراج لشکر سے
 کہ بہ ہمراہی ہما سنگہ و رامد اس کہ بر سر نمرودان نگیش تعین یافتہ بودند فرستادہ شد کہ روز پنجشنبہ نسبت دوم بیلا حصار رفتہ
 تماشا سے عمارات آنجا نمودم جائیکہ قابل نشیمن من باشد نمود فرمودم کہ این عمارات را ویران کنند و محل و دیوان خانہ بادشاہان
 ترتیب دہند و در ہمین روز از اسالفت شفتا لو سے آوردند برابر سر بہ بکلانے کہ تا حال باین کلائے شفتا لو دیدہ نشدہ بود فرمودم
 کہ بوزن در آوردند بقدر شہت و سہ روپیہ اکبری کہ شہت تولد بودہ باشد بر آید چون دو نصف کردم دائہ او نیز دو نصف شد و مغز آن شیرین بود در کابل
 ازین بہتر میوہ از اقسام میوہ ہا سے سرد رختی خوردہ نشد کہ در بیست و پنجم از مالوہ خبر رسید کہ میرزا شاہرخ عالم فانی با دواع
 نمود اللہ تعالی اورا غرق رحمت خود گرداناد از ان روز سے کہ بہ خدمت والد بزرگوارم آمد تا وقت رحلت از و امرے بقفل
 نیامد کہ باعث غبار خاطر اشرف گرد و ہمیشہ مخلصانہ خدمت میکرد و مرزا سے مذکور بحسب ظاہر چہار پسر داشت حسن و حسین کہ از یک

پاشیدم درین روز دقیقہ بہ نسبت بر آمدن از کابل بر نیل سوار میشدم خبر صحت امیر الامرا دشاہ بیگ خان رسید خبر تندرستی این دو بندہ عمدہ را بر خود بفال مبارک دانستم روز سہ شنبہ یازدہم از جلگہ سفید سنگ یک کردہ کوچ نمودہ بگرامی منزل شد تا ش بیگ خان در کابل گذاشتم کہ تا آمدن شاہ بیگ خان بواجبی از شہر و نواحی خبردار باشند روز سہ شنبہ ہینزدہم از منزل نچاک دو نیم کردہ براه دو آطلے نمودہ بر چشمہ کہ بر کنار آن چہار چنارست نزول واقع شد بیچ کس تا غایت در صد و ترتیب این سر منزل نشدہ از حالت و قابلیت آن غافل افتادہ اند بسیار بہ کیفیت جائستہ و قابل آنست کہ در دعمار تے و جائے بسا زند در ہمین منزل شکار مرغہ دیگر واقع شد تخمیناً یک صد و دوازده آہو و غیرہ شکار شدہ باشد بیست و چہار آہوے رنگ و پنجاہ آہوے سرخہ دشاژدہ بز کو ہی تا حال من آہوے رنگ را ندیدہ بودم الحق کہ عجب جانور خوش شکل است اگر چہ آہوے سیاہ ہندوستان بسیار خوش بست بنظر درمی آید غایتاً این آہوے را بست و ترکیب نمودے دیگرست فرمودم کہ کوچ درنگے را وزن کردند کوچ یک من سہی و سہ پیر بر آمد و رنگ دو من و دہ پیر رنگے باین کلانے چنان میدیدد کہ وہ دوازده سگ دو ندہ تیز تک بعد از آنکہ اندہ شدہ بودند اورا بہ صد ہزار محنت گرفتند از گوشت گو سفند و بز بربری گذشتہ گوشتے بہ لذت آہوے رنگ نمی باشد در ہمین موضع شکار کلنگ نیز شدہ اگر چہ از خسرو کمر اہمال ناشایستہ بوقوع آمد و قابل ہزار گونہ عقوبت بود مہر پدری نگذاشت کہ قصد جان او نمایم با آنکہ در قانون سلطنت و طریقہ جہانداری مراعات این امور نا پسندیدہ است چشم از تقصیرات او پوشیدہ او را در نہایت رفاہیت و آسودگی نگاہ میداشتند ظاہر شد کہ او کسان نزد بعضیے او باش تا عاقبت اندیش می فرستاد و آنہا را بہ فساد و قصد من ترغیب نمودہ بود عمدہ ہا ایدوار مباحثہ است جمعی از تیرہ روز گاران کوتاہ فکر بیکدیگر اتفاق نمودہ بنخواستند کہ در شکار ہا کہ در کابل و اطراف آن واقع میشد قصد من نمایند از آنجا کہ گرم و حفظ اللہ تعالی حافظ و پاسبان این طائفہ علیہ است توفیق این معنی نمی یابند روزے کہ سرخاب محل نزول گردید یکے از ان جماعت سر باز زدہ خود را بہ خواجہ ویسی دیوان فرزند خرم میرساندومی گوید کہ قریب بہ پانصد کس بانسا دخسرو با فتح اللہ پیر حکیم ابو الفتح و نور الدین پسر غیاث الدین علی آصف خان و شریف پسر اعتماد اللہ دولہ متفق شدہ فرصت طلب و قابو جوے اند کہ قصد دشمنان و بدخواہان بادشاہ نمایند خواجہ ویسی این سخن را بخرم میرساند و او بے طاقت شدہ این معنی را در ساعت بمن گفت من خرم را دعایے بر خورداری نمودہ در صد آن شدم کہ مجموع آن کوتاہ اندیشان را بدست و ر آورده بقوت بہاے گوناگون سیاست نمایم باز بخاطر رسید کہ چون بر سفر واقفم گرفت و گیر آنہا باعث شورش و برنجوردگی اردو خواہد ہمان سردار قہنہا و فساد را فرمودم کہ گرفتند و فتح اللہ را سفید و مجوس بہ معتمدان سپردہ آن دو بے سعادت دیگر را با سہ چہار سہ کہ کدہ

آن سیاه رویان بودند بسیار سانسیدند قاسم علی که از ملازمان حضرت عرش آشیانے بود بعد از جلوس اورا بخطاب دیانت خانے سرفراز گردانیدم و ایم فتح اللہ رانادو تنخواہ بازمی نمود و در باب او سخنان مذکور میساخت روزے بہ فتح اللہ گفت کہ محلیکہ خسر و گرنجیہ و حضرت اورا تعاقب می نمودند بہ من گفتی کہ پنجاب را بہ خسر و میباید داد و این بیعت را کوتاہ کرد فتح اللہ منکر شد از طرفین رجوع بسوگند نموده بہا بلکہ کردند ازین گفتگو وہ پانزدہ روز نہ گذشتہ بود کہ آن بے سعادت منافق گرفتار گردید و شامت سوگند دروغ کار خود ساخت و روز شنبہ بیست و دوم جمادی الاول خرفوت حکیم جلال الدین مظفر اردستانی کہ از خانوادہ حکمت و طبابت بود رسید مدعی این معنی بود کہ نسبت من بہ جانینوس میرسد بہر تقدیر معالج بے نظیر و تجربہ او بر علم او زیادتی داشت چون بغایت خوش قیامت و خوش ترکیب بود در ایام سادہ رویہا بہ مجلس شاہ ظہاسپ میرسد شاہ این مصرع را بر وی بخواند۔

خوش طبعی ست بیاتنا ہمہ ہمار شویم

حکیم یاد علی کہ معاصر او بود در فضیلت بروز یادتی داشت غایتا در علاج وین قدیم و صلاح و پاکیزگی اطوار و اخلاق حکیم مذکور زیادہ است دیگر اطبا سے زمان نسبتے ہاوند اشتند در اسے طبابت بسیار خوبیا با او بود و خلاص خاصی بمن داشت در لاہور خانہ ساخت در غایت لطافت و صفا کر التماس نمود کہ اورا سرفراز سازم چون خاطر او بغایت عزیز بود قبول این معنی نمود حکیم مذکور قطع نظر از نسبت مصاحبت و طبابت در سر انجام ہمت و معاملات دینا نیز دستے داشت چنانچہ در آکہ آبادی دے دیوان سرکار خود مردم بنا بر کثرت دیانت در معاملات ہمت بسیار سخت گیر بود و ازین رگد مردم از سلوک او آزرده بودند قریب بہست سال قرعہ شش داشت وہ حکمت یک طورے خود را نگاہ میداشت در اثنا سے سخن کردن اکثر اوقات اورا سرفہ دست میداد کہ رخسار دہ چشمہا سے او سرخ میشدند و رفتہ رفتہ رنگ او بہ کبودی بنجر میگشت مگر باو گفتیم تو طبیب و انائی جو علاج کوفت خود نمی کنی بعض سانسید کہ قرعہ شش ازان بابت نیست کہ علاج آن توان کرد در اثنا سے این کوفت بے از خد متنگاران نزدیک او در میان او دید کہ ہم روزہ بخوردن آن معاد بود و زہر داخل نموده بہ حکیم می خوراند چون این معنی ظاہر میگردد و در صد علاج آن میشود در خون کم ناکردن بسیار بہت داشت ہر چند ضروری بود بحسب اتفاق شبے بہ صحبت خانہ میرود و سرفہ بر او غلبہ نمود و آن ریش و جراثیم شش او میکشاید چندان سخن از دہن و دماغ او روان میشود کہ بیوش گشتہ می افتد و آواز صیب از او ظاہر میگردد و آفتابچی خبردار شدہ بہ صحبت خانہ در می آید و او را در خون آغشته دیدہ فریاد میکند کہ حکیم را کشتہ اند بعد از ملاحظہ ظاہر میگردد کہ در بدن او آثار زخم ظاہر نیست و همان قرعہ شش است کہ منقح شدہ قلیج خان را کہ حاکم لاہور بود خبردار میسازند و این معاطلہ را تحقیق نموده اورا بہ خاک میسازند فرزند قلیج از و نماندہ

بہر حال

در بیست و چہارم میان باغ و فادیمہ شکار سے واقع شدہ و قریب چہل آہوسرخہ کشتہ شاہہ باشد مادہ یوز سے درین شکار گاہ بہت
اقتادارینند اران آنجا نعمانی و افغان شانی آمدہ گفتند کہ درین صد و بیست سال نہ یاداریم ونہ از پدران خود شنیدہ ایم کہ درین
سزیمین یوز دیدہ باشند۔ دوم جمادی الآخر در باغ و فادیمہ شکار شد و مجلس وزن شمسی منعقد گشت در ہمین روز از سلطان بے نام اوربک
کہ از سرداران و امرای عجب المومن خان بود در نیولا حکومت قلعہ کامرو با و تعلق داشت قلعہ را بر تاقہ سعادت ملازمت در پاست
چون از رو سے صدق و اخلاص آمدہ بود اورا بہ خلعت خاصہ سرفراز گردانیدم اوربک سادہ پر کار بیست قابلیت تربیت در عاقبت
وارد چہارم ماہ حکم شد کہ عزت خان حاکم جلال آباد شکار گاہ دشت اورنہ را قمر فہ نماید قریب بہ صد جانور شکار کردہ شد
سی و پنج قوچ و قوشقی بیست و پنج دار علی نو دو بو علی پنجاہ و پنج سفیدہ نو و پنج چون میان روز بود کہ بہ شکار گاہ رسیدم و ہوائی لطیف
گرمی داشت سگان تازی خوب خوب ضایع شدند وقت دو ایندن سگ صباح با آخر روز است۔ روز شنبہ دوازدم در سرا
اکورہ تزدل شد۔ درین منزل شاہ بیگ خان با جمعیت خوب آمدہ ملازمت نمود از تربیت یافتہ ہا سے پدر بزرگوار من حضرت
عرش آشیانے است بذات خود بسیار مردانہ و صاحب تردد است چنانچہ مکر در زمان دولت پدرم شمشیر ہا سے نمایان زدہ
و در ایام جوانی من قلعہ قندھار را در برابر افواج دارا سے ایران خوب نگاہ داشت و تا یک سال قبل بود تا آنکہ افواج
قاہرہ بہ کمک اور رسیدند سلوکش با سپاہی امرایانہ از رو سے قدرت نیست بہ محض ہمین کہ در جنگہا با او موافقتہا نمودہ اند تا
بمانند باز بسیار سے از نوکران میکشد۔ و این معنی اورا در نظر سبک میدارد مگر رازین سلوک اورا منع نمودہ ام چون جبلی او شدہ
فائدہ بران مترتب نہ گشت۔ روز دوشنبہ چہارم ہاشم خان را کہ از خاندان این دولت است بہ منصب سہ ہزاری ذات
دو ہزار سوار سرفراز ساختہ صاحب صوبہ ولایت ادریسہ ساختم در ہمین روز خبر رسید کہ بدیع الزمان پسر میرزا شاہرخ کہ در ولایت
ماوہ بود از رو سے نادانی و خورد سالی با نسا دہمی از فتنہ جو یان روانہ میشود کہ خود را بہ ولایت رانا رسانیدہ اورا بہ بنیاد عباد اللہ خان
حاکم آنجا زین معنی آگاہی یافتہ تعاقب او مینماید و در اثنا سے راہ اورا گرفتہ بد بخت چند سے را کہ درین امر با دشمنی بودہ اند قبل
میرساند حکم شد کہ اہتمام خان از اگرہ روانہ گشتہ میرزا را بہ در گاہ آورد و در بیست و پنجم ماہ مذکور خبر رسید کہ امام قلی خان برادرزاد
ولی خان حاکم ماورا النہر میرزا حسن نامی را کہ بہ پسر سے میرزا شاہرخ شہرت یافتہ بود میکشد۔ مجلا کشتن فرزندان میرزا شاہرخ از
عالم کشتن دیوشدہ است چنانچہ میگوبند کہ از ہر قطرہ خون او دیو دیگر پیدا میشود و در مقام و حکم شیر خان افغان کہ در وقت رفتن
اورا در پشاور بخت محافظت کوتل خیبر گذاشتہ بودیم آمدہ ملازمت کرد و در حفظ و حراست راہ تفسیر نہ کردہ بودہ است ظفر خان ولد

زینخان کو کہ بگو چنانکہ افغانان ذراک و جماعت کھتران کہ در حوالی اٹک دیاس و آن نواحی مصدر انواع قبایح بودند مامور
 گشته بود بعد از انصرام آن خدمت و بر آوردن آن مفسدان کہ قریب بصد ہزار خانہ بودند و در ان ساختن آئنا بہ جانب لاہور
 در ہمین منزل بہ سعادت ملازمت سرفراز گردید و ظاہر شد کہ آن خدمت را چنانچہ باید بتقدیم رسانیدہ بودہ است چون ماہ رجب
 کہ مطابق آن آبان ماہ الہی بودہ در رسید و معلوم شد کہ از ماہ ہاسے مقرر وزن قمری والد بزرگوار نیست مقرر ساختم کہ قیمت
 مجموع اجناسے را کہ در سال شمسی و قمری خود را بدان وزن میفرمودند حساب نمایند و آنچه شود آن مبلغ را بہ شہر ہاسے کلان قلمرو
 فرستادہ بجت ترویج روح مطہر نور آنحضرت بارباب احتیاج و تقسیم نمایند مجموع یک لک روپیہ شد کہ سہ ہزار تومان ولایت
 عراق ست و سہ لک حاسے بحساب اہل ماوراء النہر بودہ باش۔ آن مبلغ را مردم معتبر در دوازده شہر عمدہ مثل اگرہ و دہلی و لاہور و
 گجرات و غیرہ قسمت نمودند و روز پنجشنبہ سیوم ماہ رجب فرزند صلوات خان را کہ کم از فرزندان حقیقی نیست بہ خطاب خانجہانی اقبال
 بخشیدم و فرمودم کہ اورا در فرامین و احکام خانجہان می نوشتہ باشند و خلعت خاصہ و شمشیر مرصع نیز عنایت شد و شاہ بیگ خان
 بخاندوران مخاطب ساختہ کہ خنجر مرصع و قبیل مست و اسپ خاصہ مرحمت نمودم و تمام سرکار کابل و تیرہ و نگلش و ولایت سوا
 بجز رودنغ رفع افغانان آخذ و دو جاگیر و فوجداری او مقرر شد و از بابا حسن ابدال مرخص گشت و امداس کچھواہمہ را نیز فرمودم
 کہ درین ولایات جاگیر نمودہ داخل ملکبان این صوبہ بسازند منصب کشن چند بدلد موندہ را جہہ را ہزاری ذات و پانصد سوار
 ساختم فرمانے بہ تفضلی خان حاکم گجرات در قلم آمد کہ چون از صلاح و نصیحت و پرہیزگاری پسر میان وجیہ الدین بہ من
 رسیدہ است مبلغے از جانب ما با و گذر آئندہ از اسماسے الہی اسمی چند کہ مجرب بودہ باشد نویسانیدہ بفرستند اگر توفیق
 ایزدی رفیق شود بدان مداومت نمایم قبل ازین ظفر خان را بہ بابا حسن ابدال بہ جمع آوردن شکار رخصت کردہ بودم شاخ بندی
 کردہ بود بہست و بہفت آہوسے سرخہ و شصت و بہشت آہوسے سفید در شاخ بند در آمدہ بود بہست و نہ آہوسے را من خود
 بہ تیز دم و پرویز و خرم ہم چند سے را بہ تیرانداختند و دیگر خالصان و نزدیکان حکم شد کہ انہا ہم تیراندازی نمایند خانجہان از ہمہ تیر خور
 انداخت ہر آہوسے کہ زو بر سر تیر رفت در چار دہم ماہ باز ظفر خان و مراد دل پنڈی قمرخہ تزیب دادہ بود یک آہوسے سرخہ را از پلہ
 دور بہ تیز دم و از رسیدن تیر و افتادن آہوسے بسا شگفتہ شدم سی و چہار آہوسے سرخہ و سی و پنج آہوسے فرا تو بردع کہ زبان
 ہندی اورا چکارہ میگویند و دو خوک شکار شد و بہست و یکم قمرخہ دیگر بہ سعی و اہتمام بلال خان در سہ کردہ قلعہ رہتاس دست
 ہم دادہ بود و دیگران سردق عزت را درین شکار ہمراہ بردہ بودم شکار بخوبی شد بہ شگفتگی تمام گذشت دو بہست آہوسے از سرخہ و سفید

گفتہ

پای

شکار شده بود از ربهتاس که کوه هاسے آن ازین آمو دارد گذشته سواسے که چهاک دندند در تمام ہندوستان جاے دیگر زمین نوع
 آمو سے مرفہ نیست گفتم چند سے رازندہ گرفتہ نگاہ دارند کہ شاید چند سے از انہا بخت نخم زندہ بہ ہندوستان برسد ہیست جسم
 در حوالی ربهتاس شکار دیگر شدہ درین شکار نیز ہمیشہ ہاسے دہل محل ہمراہ بودند قریب بصد آمو سرخہ شکار شدہ کو گشت کہ شمس خان
 عموی جلال خان گلہر کہ درین نواحی میباشد با وجود کلان سالی بہ شکار یک گونہ رغبتی دارد کہ جو انان خرد سال را آن شوق و شغب بنا
 چون طبعش را بہ فقر و درویشیہا مائل شنیدیم بخانہ او رفتیم و طبع و طورش خوش آمد و ہزار روپیہ با و موازی ہمین مبلغ زر بزبان و فرزند ان
 او دادہ پنج وہ دیگر کہ محاصل کلی داشت در وجہ مدد معاش او مقرر نمودم تا از روسے رفاہیست و جمعیت خاطر اوقات میگذرانیدہ باش
 ششم ماہ شعبان در مقام چند الہ امیر الامرا آمدہ ملازمت نمود از صحت یافتن او خوشحال شدیم جمیع اطباء ہندو مسلمانان مستر امرودن
 او دادہ بودند اللہ تعالیٰ بہ فضل و کرم خود او را شریف شفا از زانی فرمود تا اسباب پرستان ہیست ناشناس را معلوم کرد کہ قادر پر کمال
 ہر درد و شوارہ کہ ظاہر میان اسباب گزین دست از انہا برداشتنہ باشند بمحض لطف و مرحمت ذاتی خویش علاج در مانے میتواند کرد
 در ہمین روز را سے را سے سنگے کہ از امراسے معتبر را چوت ست رسید بہ سبب تقصیر سے کہ از در قضیہ خسرو بوقوع آمدہ بخلت زدہ
 و شرمسار در جاد مقام خود میگشت بوسیلہ امیر الامرا سعادت ملازمت دریافت دگناہ او بفقو مقرون گردید در حینیکہ از اگرہ بزم تعاقب
 خسرو بر آدم اورا از غایت اعتماد با اگرہ گذاشتنہ مقرر کردم کہ چون محلها طلب شود ہمراہی نماید بعد از طلب محل دوسہ منزل آمدہ در موضع
 تھرا بمحض شنیدن سخنان اراجیف از محل جدا شدہ بہ محل دوطن خود رفت در خاطر گذرانید کہ قتنہ و شورشی بمیان در آمدہ بہ بنیم کہ پنجر
 بہ کجا خواهد شد کہ ہم کار ساز بندہ نو از ان قضیہ را در عرض اندک رذر سے صورت دادہ سلاک جمعیت آن فساد ان را از ہم پاشا
 و این حرام کلی برگردن او ماند بخت خاطر امیر الامرا فرمودم کہ ہمان منصبی کہ داشت بحال خود باشد و جاگیر اسلام و برقرار دارید سلیمان بیگ
 را کہ از ملازمان ایام شایہزادگی بود بخطاب فداسے خانی سر بلند ساختیم روز دوشنبہ دوازدهم باغ دل آئین کہ بر کنار دریا سے راوی
 واقع است منزل شد والدہ خود را درین باغ ملازمت نمودم میرزا غازی کہ در سرداری لشکر فندھ صا رہمدار خدمات پسندیدہ گشتہ بود
 ملازمت نمود عنایت بسیار با و فرمودیم کہ روز سہ شنبہ سیزدہم بہ مبارکی داخل لاہور شدیم رذر دیگرش میر خلیل اللہ ولد خیاث الدین محمد میر
 میران کہ از اولاد شاہ نعمت اللہ ولی بود ملازمت نمود و در دولت شاہ ظہاسپ در تمام قلمرو او بہ بزرگی این سلسلہ سلسلہ نبود چنانچہ
 خواہر شاہ جانش بیگم نام در خانہ میر نعمت اللہ پدر میر میران بود و دختر سے کہ از ایشان بہر سیدہ شاہ بہ پسر رشید خود اسمعیل میرزا
 خواستگاری نمود و پسران میر میران را داد ما ساخته دختر خود را بہ پسر کلان او کہ ہم نام پدر کلان خود بود دادہ دختر اسمعیل میرزا کہ از

خواهرزاده شاه بهر سیده بود به پسر دیگرش میرخلیل العبد کور نسبت کردند بعد از فوت شاه رفته رفته خرابها باین سلسله راه یافت
 تا در عهد دولت شاه عباس یکبارگی متاصل گشتند و اطلاق و اسبابی که داشتند از دست آنها بیرون رفت دیگر در جا و مقام خود
 توانستند بود میرخلیل العبد به ملازمت من آمد چون در راه مختلفا کشیده بود و آثار اخلاص از احوال او ظاهر گشت مشمول عواطف
 بیاریغ گردانیده دوازده هزار روپیه نقد با و مرحمت فرمودیم و به منصب هزاری ذات و دوست سوار سرفراز گردانیده حکم جاگیر
 کردم به دیوان حکم شد که منصب فرزند خرم را موافق هشت هزاری ذات و پنجمزار سوار اعتبار نموده جاگیر در حوالی اوجین و سرکا
 حصار فیروزه تنخواه دهند روز پنجشنبه بیست و دوم حسب الاتماس آصف خان بایل محل بخانه اورفتم و شب در آنجا گذرانیده روز
 دیگر پیشکشهاے خود را در نظر گذرانیده تاده لک روپیه از جواهر و مرصع آلات و اتمشه زینلان و اسپان سامان نموده بود چند قطعه
 لعل و یاقوت و چند دانه مروارید و باقی اتمشه و چند پارچه چینی و نفقوری و خطائے معروض قبول اقتاده تمهید بخشیدم مرضی خان از
 گجرات انگشتری که از یک قطعه لعل خوش رنگ خوش قماش خوش آب رنگین و نگین خان و حلقه آرا تراشیده بودند وزن یک نیم
 تانگ و یک سرخ که یک مثقال و پانزده سرخ بوده باشد بطریق پیشکش فرستاده بود از نظر گذشت و بقایت پسند خاطر افتاد تا
 امروز چنین انگشتری شنیده نشده بود که بدست بیچک از سلاطین درآمده باشد یک قطعه لعل شش سرخ هم که دو تانگ و پانزده
 سرخ وزن داشت بیست و پنجمزار روپیه قیمت نمودند فرستاده بود انگشتری نیز همین مبلغ قیمت شد در همین روز با فرستاده شریف
 که با عرض داشت پرده در خانه کعبه به ملازمت رسید اظهار اخلاص بسیار نموده بود پنج لک دام که هفت و هشت هزار روپیه بوده با
 فرستاده مذکور مرحمت شد و مقرر نمودم که موازی یک لک روپیه بجهت شریف از عقیقه نهایس هندوستان روانه سازند و روز
 پنجشنبه دهم ماه میرزا غازی را به منصب پنجمزار ذات و سوار سرفراز ساخته با آنکه کل ولایت تحفه جاگیر او مقرر بود پاره از صوبه ملتان
 نیز به جاگیر او مقرر گشت و حکومت قندهار و میافطت آن ملک که سرحد هندوستان است بعهده کاروانی و حسن سلوک او مقرر گردید و خلعت
 و شمشیر مرصع عنایت کرده رخصت دادم میرزا غازی فی الجمله کمالی داشت شعر هم خوب میگفت و قاری مخلص میکرد این بیت از دست
 گریه ام گر سبب خنده او شد چه عجب | ابر سر چند که گریه رخ گلشن خندد

در پانزدهم پیشکش خانخانان بنظر در آمد چهل زنجیر نعل و پاره جواهر مرصع آلات و اتمشه ولایت و پارچه که در دکن و آنجا و دهم می رسد
 فرستاده بود مجموع یک لک و پنجاه هزار روپیه قیمت شد میرزا رستم و اکثر بندهاے تعینات صوبه مذکور هم پیشکشهاے خوب فرستاده
 بودند چند نعل از آنجمله پسند افتاد خبر فوت راسه در گاکه از نواختهاے پدر بزرگوارم بود در شهر دهم بهمن ماه رسید چهل سال زیاد

در ملازمت حضرت عرش آشیانے درجہ امرائے نظم بودارفته رفته پلہ منصب او بہ چار ہزاری رسید پیش از آنکہ سعادت ملازمت پدر
 من و ریابد از نوکران معتبر رانا اودے سنگھ بود در عشرہ نوزدہم درگذشت بہ کنکش سپاہگری خوب میرسید سلطان شہ افغانی کہ طبعش
 بشر و فساد آیتھے بود در خدمت خسرو پسر پسر و نسبت محرمیت تمام داشت چنانچہ علت تامہ گرختن آن بے سعادت این منفسد بود
 بعد از شکست و بدست افتادن خسرو جانے بہ بکتا بیرون برده خود را بدامن کوہ خضر آباد و آن حدود کشید آخر الامر بدست میر معقل
 گوری آنجا گرفتار شد چون باعث ضلالت و خرابی این قسم پسرے شدہ بود حکم کردم کہ اورا در میدان لاہور تیر باران کنند و گوری مذکور
 زیادتی منصب و خلعت مقرر و ممتاز گردید و بیست و نہم شیرخان افغان کہ از بندہ ہاست قیام من بود فوت شد تو ان گفت کہ خود قصد خود
 کرد چرکہ بہ شراب مداومت تمام داشت جو عیالک در ہر پیرے چار پیالہ لبریز عرق دو آتشہ بخورد و روزہ رمضان ساگذشتہ تھا بود درین
 سال بہ خاطرش رسید کہ ماہ شعبان را عوض تفسای رمضان گذشتہ روزہ گرفتہ دو ماہ متصل روزہ دار باشد از ترک عادت کہ طبیعت
 ثانی ست ضعف پیدا کرد و اشہا مطلق بر طرف شد و رفته رفته ضعف قوی شدہ در پنجاہ و ہفت سالگی درگذشت و فرزند ان برادران
 اورا بقدر حالت نواختہ بارہ از منصب و جاگیر اورا باینہا مرحمت فرمودم و در غرہ شہر شوال بہ صحبت مولانا محمد امین کہ از مریدان شیخ محمود
 کمال ست رسیدم شیخ محمود دند کو را از بزرگان وقت خود بودہ اند و حضرت جنت آشیانے بدیشان عقیدت تمام داشتند چنانچہ یک مرتبہ
 آب بردست ایشان ریختہ اند مولانا شہار الیہ مرویست نیکذات و با وجود علائق و عواقب و راستہ و بروش و شیوہ فقر و شکستگی نفس شناسنا
 صحبت ایشان مرا بسیار خوش آمد بعضے در وہا کہ بخاطر گروہ بودند کہ کور ساختم نصلح ارجمند و سخنان دلپسند از ایشان شنیدم و خیال تسلی خاطر با
 ہزار بیگمہ زمین بطریق مدد معاش و ہزار روپیہ نقد گذرانیدہ از ایشان وداع شدم و یک پہر از روز یکشنبہ گذشتہ از لاہور بہ قصد توجہ دارالخطا
 اگرہ برآمدم قلیچ خان را حاکم و میر قوام الدین را دیوان و شیخ یوسف را بخشی و جمال اللہ ساکو تو ال ساخته ہر یک را فراخور حالت خلعت مرحمت
 نمودہ توجہ مقصد گشتم و بیست و نہم از ریاسے سلطان پور گذشتہ در دو کردہ می نگو در نزول واقع شد والد بزرگوارم از روزین بیست ہزار
 روپیہ بہ شیخ ابوالفضل دادہ بودند کہ در میان این دو پرگنہ پہلے بستہ آبشارے ترتیب دہند الحق و دعاایت صفا و طراوت سر منزلے
 سامان یافتہ است و بفرمانک جاگیر دارنگو در فرمودم کہ بیک دست این پل عمارتے و بانچہ بسازد کہ آیندہ دروندہ از دیدن آن مخلوط
 شوند و شنبہ دہم ذیقعدہ وزیر الملک کہ پیش از جلوس سعادت خدمت من در یافتہ دیوان سرکار من بود بر عرض اسہال درگذشت
 در آخر عمر پسر شوم قدمی در خانہ او متولد گشت کہ در عرض چل روز مادر و پدر خود را خورد در سن دوسہ سالگی او ہم یک طرف شد بخاطر رسید
 کہ خانہ وزیر الملک یکبارگی خراب نشود مشہور بر آید دادہ اورا نواختہ بہ شہر سرفراز ساختم غایتا کہ بوسے عشقی از زوی آیدہ روز دوشنبہ

چهار دہم در اثنا سے راہ شنیدہ شد کہ در میان پانی پت و کرنال دو شیر مست کہ آزار بسیار از آنها بترودین میرسد فیلان را جمع نموده روز
 ششم چون بجا و مقام آنها رسیدم خود بر مادیه قیل سوار شدہ فرمودم کہ فیلان را بردور آنها بر طریق قرغہ ایستادہ کردند ہر دورا بختیات
 انہی بہ تفنگ زدہ شیران ورنندہ را کہ راہ بر بندہ ہای خدا بستہ بودند دور کردم * روز پنجشنبہ ہنیر دہم دہلی محل نزول گردید و در منزل
 کہ سلیم خان افغان در ایام حکومت خود در میان آب جون ساختہ بود و سلیم گدہ نام نہادہ والد بزرگوارم آنجا را بمر تفسی خان کہ دہلی
 وطن اصلی اوست دادہ بودند فرود آمدم خان مذکور شرف بردی با صنفہ از سنگ ساختہ در غایت لطافت و صفا در تہ آن عمارت
 متصل باب چوکنڈی مزج کاشی کار سے بہ فرمودہ حضرت جنت آشیانے ساختہ اند کہ بآن ہوا کم جاسے باشد در ایامیکہ حضرت
 جنت آشیانے در دہلی تشریف داشتند اکثر اوقات آنجا شستہ با مصاحبان و مجلسیان خود صحبت میداشتند من چہار روز در آن
 سر منزل بسر بردہ با مقربان و نزدیکان مجلس شراب ترتیب دادہ داد عیش و کامرانی دادم معظم خان کہ حاکم دہلی بود پیشکشہا گذراند
 دیگر جاگیر داران و اہالی و موالی کہ بودند بقدر حالت خود پیشکشہا و نذر ہا سامان نمودہ بنظر در آوردند خواستم کہ در برگنہ پالم کہ
 از مصافحات بلدہ مذکور است و از شکار گاہ ہا سے مقر است طرح شکار قرغہ در انداختہ چند روز بدین امر مشغولے نمایم چون
 بعرض رسید کہ ساعت نزدیک شدن اگرہ بسیار نزدیک ست و دیگر ساعتی درین نزدیکی بہم نیرس فسح غریب نمودہ بہستی
 شستہ براہ دریامتوجہ کشتم * در ہستم ماہ ذیقعدہ چہار سپروسہ دختر اولاد میرزا شاہرخ کہ بہ پدرم ظاہر نہ ساختہ بودند آوردند بپدر
 بہ بندہ ہا سے مقبرہ و دختران را بخدمت محل سپردم کہ بہ محافظت احوال آنها قیام و اقدام نمایند * در ہست و یکم ماہ مذکور راجہ مان سنگم
 کہ از قلعہ رہتاس کہ در ولایت پٹنہ و بہار واقع است بعد از فرستادن شش ہفت فرمان آمدہ ملازمت کردا دہم بطریق خان اعظم
 در منافقان و کتہہ گرگان این دولت ابد پیوند است آنچه اپنہا بہ من کردہ اند آنچه از من نسبت باینہا بتوقع آمدہ عالم السرا نرود اناست
 شاید بیچ کس از سچکس تو اند گذرانید راجہ مذکور یک صد ز بچہ نیل از نرودادہ بطریق پیشکش گذرانید غایتیکہ ہم بیاقت آن نہایت
 کہ داخل فیلان خاصہ شود چون از رعایت کردہ ہا سے پدر من بود تفصیرات اورا بر روسے او نیارودہ بہ عنایت بادشاہانہ سرفراز ساختہ
 درین روز جل سمنگو سے کہ میان شخص طوطی گفتمہ آواز میکرد آوردند بغایت غریب و عجیب نمود در ترکی این جالور را طرخی میگویند

جشن نوروز سوم از جلوس ہمایون

تاریخ روز پنجشنبہ دوم ذی الحجہ مطابق غرہ فروردین آفتاب عالمتاب کہ جہان را بفرغ خود روشن و تابان دارد از برج حوت

بعثت سراسے حمل کہ مقام فرح و شادمانی اوست انتقال نموده عالم را رونق دیگر بخشید و تاراج دیدگان سرما و ستم رسیدگان
نیزان را بدستگیری بہار خلعتہا سے نوروزی و قبا سے سہر فیروزی پوشانیدہ تلافی و تدارک نمودہ

باز فرمان آمد از سالار دہ | مر عدم را کا نچہ خوردی باز دہ

در موضع رکعتہ کہ در پنج کردیہ واقع است مجلس نوروز منعقد گشت و در ساعت تحویل بہ فیروز و خرمی بر تخت نشستہ امر او
نزدیکان و سایر بندگان بلو از ہم مبارک باد سے قیام و اقدام نمودند خانجہان را در تہمین مجلس بہ منصب پنجزاری ذات و سوار
سرفراز ساختم خواجہ جہان را بہ خدمت بخشی گری اختیار دادم وزیر خان را از وزارت صوبہ بنگالہ معزول ساختہ ابو الحسن شہانجانی
را بجاسے او فرستادم نور الدین قلی کو تو ال اگر گشت چون مقبرہ نورہ حضرت عرش ایشانی بر سر راہ واقع بود بخاطر رسید کہ
اگر درین گذشتن سعادت زیارت ایشان را در ایام کوتاہ اندیشان را بخاطر خود بر رسید کہ چون محرم عبور مرا آنجا واقع بود زیارت
نمودند بخود فرادادم کہ درین مرتبہ بہ آگرہ داخل شوم بعد از آن بہ نیت زیارت چنانچہ حضرت ایشان کہ بحجت حصول وجود من اینج
اگرہ تا ابگیر پیادہ توجہ فرمودہ بودند من ہم از آگرہ تا مقبرہ نورہ ایشان کہ دو نیم کردہ است پیادہ رفتہ این سعادت در ایام گاہ
میسر میشود کہ بسرا این راہ واسطے میگردم دوپہر از روز شنبہ پنجم ماہ گذشتہ بساعت سعادت توجہ آگرہ گشتیم و مواری پنجزار روپیہ از زیرگی
از دوست پاشیدہ بدولت سراسے ہمایون کہ در درون قلعہ بود داخل گردیدم درین روز راجہ نرسنگ دیو یوز سفیدی آوردہ
گذرانید اگرچہ دیگر انواع حیوانات پرندہ و چرخانہ جنس سفیدہ کہ آنرا طوینان گویند پیدا میشوند غایتاً یوز سفید دیدہ نہ شدہ بود حالہ
او کہ سیاہ میباش نیل رنگ بود و سفیدی بدن او نیز ہمگی میل داشت از جانوران طوینان انجمن دیدہ ام شاہین و باشہ د شکرہ
کہ در زبان پارسی لی نو میگویند و کنجشک و زلع و کبک و دراج و پودنہ و طاؤس است اکثر اوقات در خوشخانہ باز طوینون میباشد
موش پران طوینون ہم دیدہ از جنس آہوے سیاہ تیرہ بغیر از ہندوستان جاسے دیگر نمی باشد و آہوے چکارہ کہ زبان فارسی
سفیدہ میگویند طوینون مکرر نظر در آمدہ است درین روز ہارتن پسر بھوج ہادہ کہ از امراسے معتبر را چپت است آمدہ ملازمت
کرد سہ نیل پیشکش آوردہ بود کہ از انہا بنایت پسند افتاد در سرکار بہ پانزدہ ہزار روپیہ قیمت نمودند و داخل فیلان خاصہ شدہ و نام
اورارتن گنج نہاد ہم نہایت قیمت نیل پیش را جہاسے کلان ہند از بست و پنجزار روپیہ زیادہ بپیشاد اما حالا بسیار گران شدہ
است ارتن را بخطاب سربندہ اسے سرفراز ساختم میران ہمدرد جہان را بہ منصب پنجزاری ذات و یک ہزار و پانصد سوار
و معظم خان را بہ منصب چہار ہزاری ذات و دو ہزار سوار تہماز گردانیدم عبد اللہ خان بہ منصب سہ ہزاری و پانصد سوار

مرفراز گشت مظفر خان و بهاؤ سنگه هر یک به منصب دو بزراری ذات و بزرار سوار اقبالز یافتند ابو الحسن دیوان راهزرا و پانصدی
 و اعتماد الدوله راهزری ذات و دو بیست و پنجاه سوار ساختم در بیست و پنجم راجه سورج سنگه طغانی فرزند خرم آمده ملازمت کرد شام
 پسر عموی امرای مقهور را همراه آورد فی الجمله شعورے وارد سواری قبل را خوب میداند راجه سورج سنگه از شعراے هندی زبان
 شاعرے همراه آورده بود در مدح من باین مضمون شعرے گذرانید که اگر آفتاب پسرے میداشت همیشه روزی بود و هرگز شب
 نمیشد چرا که بعد از غروب آن پسر جانشین او میشد و عالم را روشن می داشت بحد الله و الملت که پدر شمارا خداے این نوع پسرے
 گرامت کرد که بعد از شفق شدن مردم ماتم که مانند شب استند اشتن آفتاب ازین رشک میبرد که کاشکے مرا هم پسرے میبود که
 جانشینی من کرده شب را بعالم راه نمیداد چنانچه از روشنی طالع و نور عدالت شما با وجود چنین واقعه آفاق چنان نورست که گویا شب
 برانام و نشان نیست باین تازگی مضمونے از شعرا هندی کم بگوش رسیده به جلد دسے این مدح قبلی با در محنت کردم راجه چوتان شاعر
 راجه چارن میگویند یکے از شعراے وقت این مضمون چنین نظم در آورده

گر پسر داشتی جهان اندوز	شب ز گشتی همیشه بودی روز	از آنکه چون او نهفته افسرز را	به نمودی کلاه گوشه پسر
شکر که بعد از چنان پدرے	جانشین گشت اینچنین پسرے	که ز شفقار گشتن آن شاه	کس به ماتم نه کرد جامه سیاه

روز پنجشنبه بیستم محرم سنه ۱۱۱۰ جلال الدین سعود که منصب چهار صد بذات داشت دخالی از مردانگی نبود و در چند معرکه از دکار با وقوع
 آمد غایتا غالی از خطی نمود تخمینا در سن پنجاه و یا شصت سالگی بمرض اسهال فوت شد ایون گذرانی بود ایون راشل پیر ریزه
 ریزه کرده میخورد و مقرر بود که اکثر اوقات ایون از دست مادر خود میخورد چون مرض او فوت گرفت و حالت مرگ ظاهر گردید مادرش
 از نهایت محبت از همان ایون که به پسر خود می خوراند زیاد بر اندازد خورده بعد از گذشتن پسر به یکد ساعت او هم در گذشت تا غایت
 این قدر محبت از پیچ مادرے بنزد نشینده در میان هندوان رسمست که زمان بعد از فوت شوهران خواه بخت بخت خواه حفظ ناموس
 پدران و شرم خویشان خود را میسوزند اما از مادران مسلمان و هندوان مثل این کارے بطور نیامده در پانزدهم ماوند کور اسپیکه سر آمد
 اسپان من بود از روعے عنایت به راجه مان سنگه مرحمت نمودم شاه عباس این اسپ با چند اسپ دیگر و تخفهاے لاق مصحوب منوچهر
 که از غلامان معتبر شاه است بحضرت عرش آشیانے ارسال نموده بود و از دادن این اسپ راجه آنقدر از خوشحالی و شغف نمود که اگر
 مملکتی با دعنایت میگردم معلوم نبود که این قدر شادی نماید و فیکه آوردند سه چهار ساله بود در هندوستان ترقی نمود چنانچه جمع بندهاے
 در گاه از نعل در اچوت با اتفاق معروض داشتند که از عراق مثل این اسپ به هندوستان نیامده است چون والد بزرگوارم ولایت

جانگیر

خانہ لیس و صوبہ دکن راہ برادر دم دانیال مرحمت نموده بہ اگرہ مراجعت میں فرمودند از روسے مرحمت باد حکم شد کہ ایک چیرے کہ خاطر خواہ
 تو باشد از من بطلب او وقت یافتہ این اسپ را التماس نمود بدین جہت باو عنایت فرمودند کہ روز سہ شنبہ بیستم عرضداشت اسلام خان
 مشعر بر خیر فوت جاگیر قلی خان صاحب صوبہ بنگالہ کہ غلام خاص من بود رسید بنا بر جوہر ذائقے واستعداد و نظرے در جو کہ امر اسے
 کلان انتظام داشت از فوت او خیلے آزرده خاطر گشتم حکومت بنگالہ و تالیفے شاہزادہ جہاندار را فرزند اسلام خان مرحمت کردم و
 افضل خان را بجای او صاحب صوبہ ولایت بہار ساختم کہ پسر حکیم علی را کہ بخت بعضے خدمات بہ بر پا پور فرستادہ بودم آمدہ باز گیری
 چند کرناٹکے ہمراہ آورد کہ نظیر و عدیل خود داشتند چنانچہ یکے از انہا بدہ گوئی کہ ہر یک برابر نارنجی بود و یک برابر ترنج و یک برابر سرخ
 آنچنان بازی میگرد کہ باوجود خوردی و بزرگی یکی خطانمی شد و بچہین از اقسام باز بہا آنچنان میگرد کہ عقل حیران میگشت در ہمین ذرا
 و رویشے از سر اندیپ آمدہ جانورے غیر کررے آورد و یونک نام روی پشت برہ کلان مشابہت تمام دارد وہیأت مجموعی او بہ میمون
 شبیہ است اما دم نہ دارد و حرکاتش بہ میمون سیاہ بے دم کہ بزبان ہندی بن مانس میگویند بنیاید جثہ او برابر میمون بچہ دوسہ ماہ
 باشد پنج سال پیش این درویش بودہ است معلوم شد کہ ازین کلان تر نمی شود خوردش او شیرست کیلکہ ہم میخورد چون بغایت
 عجیب نمود بہ مصوران فرمودم کہ شبیہ او را با حرکات مختلف کشیدند خیلی در نظر آ کر یہ بنیاید درین روز میرزا فریدون بر لاس
 بہ منصب بگزارد پانصدی ذات و ہزار دسہ صد سوار سرفراز گردید و حکم شد کہ پانچ خان نعل چون از تردد سپاہگری بہ پایہ کبر سن
 افتادہ است موافق دو ہزاری ذات جاگیری یافتہ باشد الف خان بہ منصب ہفتصدی ذات و پانصد سوار سرفراز گردید منصب
 فرزند اسلام خان صاحب صوبہ بنگالہ پچہ ہزاری ذات و سہ ہزار سوار مقرر گشت و محافظت قلعہ بہتاس بہ کشور خان ولد قطب لدینچان
 کو کہ مفروض گردید بہ تمام خان بہ منصب ہزاری ذات و سہ صد سوار سرفراز گردیدہ بخدمت میر بگری و سامان نوارہ بنگالہ تعیین یافت در
 غوہ عنقر شمس الدین خان ولد اعظم خان دہ زنجیر نیل پیشکش نمودہ بہ منصب دو ہزاری ذات و ہزار و پانصد سوار سرفراز گردیدہ بخطاب
 جاگیر خانی ممتاز گشت و ظفر خان بہ منصب دو ہزاری ذات و ہزار سوار مقرر گردید چون دختر جگت سنگھ پسر کلان را جہان سنگھ را
 خواستگاری نمودم تبارنج شانزدہم ہشتاد ہزار روپیہ سابقہ بچانہ را جہان کو کہ بخت سرفرازی او فرستادم مقرب خان از بندہ
 کہنبایت پردہ فرنگی ارسال داشت کہ تا غایت باین خوبی کار مصوران فرنگ دیدہ نشدہ بود در ہمین روز ہائیکہ ام نجیب النساء بیگم
 در سن شصت و یک سالگی برض سل ووق بجوار رحمت از روی پیوستند میلزادالی پسر او را بہ منصب ہزاری ذات و دو نیست سوار
 سرفراز گردانیدم کہ اتم نام حاجی ماوراء النہری کہ مدتہا در روم بود خالی از معقولیت و معرفتی نیست خود را ایلچی خود کار گفته در اگرہ

ملازمت کرد کتابت مجہولی نیز داشت نظر باحوال و اوضاع او کرده سچکس از بندہ ہای درگاہ تصدیق باطنی بودن او مذکورند از زمانے کہ حضرت صاحب فرانسے فتح روم کرده و ایلدرم با نیز بد حاکم انجامزندہ بدست افتاد و بعد از گرفتن مشکیش و تحصیل مال یکسالہ کل ولایت روم قرار دادند کہ بدستور ملک مذکور را تصرف او باز گذارند در ہمین اثنا ایلدرم با نیز بد وفات یافت ملک را بہ پسر او موسی چلیپی حتمت کرده خود معاودت فرمودند تا حال از جانب قیامہ آنجا با وجود چنین احسانے کس نیامدہ و ایچی نہ فرستادند الحال چگونہ باور توان کرد کہ این شخص ماوراء النہر سے فرستادہ خوندار باشد اصلاً این سخن معقول من نیفتاد و سچکس بر صدق دعوی او گواہی نہ داد بنا بر این فرمودم کہ بہر جا میخواستہ باشد برو دہ در چارم ربیع الاول در حجر جگت سنگہ داخل خدمتہ محل گردید و در منزل حضرت مریم زمانی مجلس عقد و طوی منعقد گشت از جملہ جنیزی کہ راجہ مان سنگہ ہمراہ نمودہ شصت زنجیر فیل بودہ چون دفع و رفع رانار ایش نهاد بہت دہمتم بخاطر گذر ایندم کہ مہا تہخان را باید فرستاد و وازدہ ہزار سوار کمل با سرداران کار دیدہ ہمراہی او تعیین نمودم و سوا سے آن پانصد نفر احد سے و دو ہزار برق انداز پیادہ پا تو بخانہ مشعلہ بنفتاد تو پ کجناال و شتر نال و شصت زنجیر فیل بدین خدمت معین گردید و بدست لک روپیہ خزانہ حکم شد کہ ہمراہ این لشکر بودہ باشد در شانزدہم ماہ مذکور میر خلیل اللہ پسر زادہ میر نعمت اللہ نزدی کہ محلی از احوال او و سلسلہ او پیش ازین نوشتہ شدہ بمرض اسہال در گذشت از سیما سے او آثار اخلاص مندی و درویش منزلی ظاہر بود اگر عمر شش امان میداد و بدتے در خدمت میگذا رانید بہنا صعب عالی سرفرازی می یافت بخشی بر بان پورا نہ چند فرستادہ یکے از انہار ان فرمودم کہ بوزن در آورند پنجاہ و دو نیم تولہ بر آمد ۴ روز چہار شنبہ ہشت دہم در منزل مریم زمانے مجلس وزن سال چہلم از سالہا سے فری تربیب یافت در وزن را فرمودم کہ بہ عورات و مستحقان قسمت نمودند روز پنجشنبہ چہارم ربیع الآخر ظاہر میگ بخشی احدیان بخطاب مخلص خانی و ملا سے تقیائے شمشیری کہ بہ فضیلت و کمالات آراستہ بود و علم تاریخ و انساب را خوب میدانست بہ خطاب مورخ خانی سرفراز گردید و در دہم ہمین ماہ بر خوردار برادر عبداللہ خان را خطاب بہادر خانی دادہ از اقران ممتاز گردانیدم مؤنس خان پسر مترخان کوزہ از سنگ شیم کہ در عهد دولت میرزا انغ بیگ گورگان بنام نامی ایشان ساختہ شدہ بود گذر آیند بتاج تحفہ نفیس و خوش اندام و سنگش در نہایت سفیدی و پاکیزگی برد در گردن کوزہ اسم مبارک میرزا را با سنہ ہجری بخط رفاع کندہ اند در حد ذات خود غایت نفاست دارد من ہم فرمودم کہ اسم مراد اسم مبارک حضرت عرش آشیانے را بر کنارہ لب کوزہ نقش کردند مترخان از غلامان قدیمی این دولت ست سعادت خدمت حضرت جنت آشیانے دریافتہ و در عهد سلطنت والد بزرگوارم بہر تہہ امارت رسیدہ بود او را از معتقدان میدانشند در شانزدہم فرمان صادر شد کہ ولایت سنگرام چنانچہ یکسال در وجہ انعام فرزند اسلام خان

نکستہ

بجای

مقرر بود یکسال دیگر در وجه انعام افضل خان صاحب صوبہ بہار مقرر باشد درین روز ہما بتخان را بہ منصب سہ ہزاری ذات و دو ہزار پانصد سوار سرفراز گردانیدم یوسف خان ولد حسین خان تکریم بہ منصب دو ہزاری ذات و ہشت صد سوار ممتاز گردیدہ در ہیبت و چہارم ہما بتخان را با امرا و مروی کہ بخت دفع و رفع رانا مقرر گشتہ بودند مخلص ساختم خان مذکور بہ خلعت واسپ و قبیل خاصہ و شمشیر مرصع سر بلند گشت ظفر خان بخت علم سرفراز گردیدہ بہ خلعت خاصہ و خنجر مرصع اتیسا زیادت بہ شجاعت خان ہم علم مرحمت شد خلعت و قبیل خاصہ عنایت کردم راچہ زرنگہ دیو خلعت واسپ خاصہ و منگلی خان اسپ و خنجر مرصع و زراہین واسپ کچھو ایہ و علی قلی درین روز ہما بتخان بہمن دستور یافتند و بہ بہادر خان و مغز الملک بخشی خنجر مرصع شفقت شد بہین طریق جمع امرا سرداران ہر یک بقدر حاجت و مرتبہ خود بختیادت بادشاہانہ سرفراز گردیدند و یک ہزار روزند کہ گذشتہ خانخانان کہ بمرتبہ بلند انابتی من ممتازست از برہانپور آمدہ ملازمت نمودان مقدار شوق و خوشحالی بر و غلبہ کردہ بود کہ نمیدانست کہ بیآمد بالبر مضطر بانہ خود را در پاسے من انداخت و من نیز سردار از روے مرحمت و مہربانی برداشتمہ اورا در کنار عطونت و شفقت کشیدم و روے اورا بوسیدم و در بیج مروارید و چند قطعہ لعل و زردیشکیش گذرا بند قیمت جو اہرنہ کہ رسد لک روپہ شد و سواے آن از ہر جنس و ہر متاع بسیارے بنظر آورد ہفتاد ہم جمادی الادی ذریہ خان دیوان بنگالہ آمدہ ملازمت کرد و شصت زنجیر نیل زردادہ دیک قطعہ لعل قطعی مشکیش آوردہ چون از خدمتگاران قدیم بود از دہمہ خدمتے می آمد فرمودم کہ در ملازمت باشد چون قاسم خان بایر اور کلان خود اسلام خان اصلا سازگار نیکر داورا بخدمت حضور طلبیدہ بودم و بر ذرا آمدہ ملازمت نمود در ہیبت و دوم آصف خان علی بوزن ہفت ٹانگ کہ ابو القاسم خان بر اورا در بند رکھنایت بہ ہفتاد پنج ہزار روپہ خریدہ بود مشکیش نمود بخت خوش رنگ و خوش اندام است اما بعقیدہ من زیادہ از شصت ہزار روپہ نمی از دبانکہ از دلپ راے پس راے راے سنگہ تقصیرات عظیم و نوع آمدہ بود چون پناہ بفرزند خانجہان آورد گناہان او بفقو مقرون گشت و دیدہ و دانستہ از جرائم او در گذشتم و در ہیبت و چہارم نریمان خانخانان کہ از عقب ادوی آمدہ رسیدہ ملازمت کردند و موازی ہیبت و پنج ہزار روپہ مشکیش گذرا بند در ہمین روز خان مذکور نو ذریہ نیل مشکیش کردہ روز پنجشنبہ غرہ جمادی الثانی در منزل حضرت مریم الزمانے مجلس ذرن سال شمسی سر انجام پذیرفت و پارہ ازان زر بوجورات قسمت نمودم و تمہ حکم شد کہ بہ فقراے مالک محدودہ تقسیم نمایند چہارم ماہ فرمودم کہ دیوانیان بجان اعظم مطابق منصب ہفت ہزاری جاگیر تنخواہ دہندہ درین روز مادہ آہوسے شیر دار آوردند کہ بفرانت بیگذاشت کہ اورا بسد و شش ہند و ہر روز چہار سیر شیر از دو شیدہ میشد تا غایت دیدہ و نشیدہ بودم مزہ شیر آہو و شیر مادہ گادو گاومیش تقادستے ندارد و بیگویند کہ تنگی نفس را فائدہ میدہد دریا ز دہم ماہ

۱۰۱

راجہ مان سنگھ بھت سرانجام لشکر دکن کہ بدان خدمت تعین یافتہ بود التماس رخصت آئینہ کہ وطن اوست نمود فیصل خاصہ پیشا پست نام باو عنایت کردہ رخصت و ادم روز دوشنبہ دوازدهم چون عرس حضرت عرش آشیانے بود سواے اخراجات مجلس مذکور کہ علیحدہ مقرر است چہار ہزار روپیہ دیگر فرستادم کہ بہ فقرا و درویشان کہ در روضہ منورہ حضرت حاضر اند تقسیم کنند درین روز عبد اللہ ولد خان اعظم را بہ خطاب سرفراز خانی و عبد الرحیم پسر قاسم خان را بہ خطاب تربیت خانی سرفراز گردانیدم بہ روز شنبہ سیزدهم دختر خسرو را طلبیدہ دیدم فرزندے کہ این قدر بہ پدر ماند کسی یاد ندارد منجان میگفتند کہ قدم او بر پدرش مبارک نیست اما بر شما مبارک است آخر ظاہر شد کہ درست یافتہ بودند بعد از سہ سال گفتہ بودند کہ اورا باید دید چون از سن مذکور در گذشت دیدہ شدہ در بیست و یکم ماہ خانخانان متعدد صاف ساختن ولایت نظام الملکیہ کہ در شفقار شدن حضرت عرش آشیانے بعضے فتور با بان راہ یافتہ بود گردید و نوشته داد کہ اگر در عرض دو سال این خدمت را با انصرام نرسانم مجرم باشم مشروط بانکہ سواے شکرے کہ بان صوبہ تعین اند دوازده ہزار سوار دیگر بادہ لک روپیہ خزانہ بہمراہی او معین گردد فرمودم کہ بزودی سامان لشکر و خزانہ نمودہ اورا روانہ سازند در بیست و ششم مخلص خان بخشی احدیان را بخدمت بخشی گری صوبہ دکن سرفراز ساختہ جای اورا بہ ابراہیم حسین خان میر بحر عنایت نمودم در غرہ رجب پیشرو خان و کمال خان کہ از بندہ ہای روشناس مقرر بودند وفات یافتند پیشرو خان را شاہ طہاسپ بہ عنوان غلامی بہ پدر گلان من دادہ بودند سعادت نام داشت در خدمت حضرت عرش آشیانے چون بہ داروغگی و مہتری فرانشخانہ سرفراز گردید پیشرو خان خطاب یافت درین خدمت نوعی ماہر بود کہ گویا جامہ ایست کہ بر قامت قابلیت او دوختہ اند در سن نووسالگی از جوانان چہار دہ سالہ جلد تر بود سعادت خدمت پدر گلان من و پدر من و من در یافت تا دم مرگ یک لحظہ بے کیفیت شراب نبود۔

آودہ شراب نغانی بہ خاک رفت | آہ از لاپیش کفن تازہ بوکنند

پانزدہ لک روپیہ از وماند پسرے و رعایت ناقابلے دارد رعایت نام برابر حقوق خاست پدرش مہتری نصف فرانشخانہ باو نصف دیگر بہ تحاق خان مرحمت شد کمال خان از بندہ ہای فدوی با اخلاص من بود از طائفہ کلان دہلی است بنا بر ظہور امانت و دیانت و رعایت اعتماد اورا بکاؤل بگی ساختم اینچنین خدمتگذاران کم بہم پیرسند و و پسر داشت بہر دو شفقت بسیار کردم اما مثل او کجا در دویم ماہ مذکور عمل کلاوت کہ از خودی در خدمت پدر من گلان شدہ بود و ہر نفس دعوئے کہ بزبان و روش ہندی می نشیند باو یاد میدادند در سن شصت و پنج سالگی بلکہ ہفتاد سالگی فوت کردیکے از کثیران او درین قصبہ ایون خوردہ خود را ہلاک ساخت از مسلمانان کتر از

۱۰۲

چشمین و فانی بجا آورده باشد و در ہندوستان خصوصاً در ولایت سلطنت کہ از توابع بنگالہ است از قدیم رسم شدہ بود کہ رعایا و مردم
 آنجا بعضی از فرزند ان خود را خواجہ سرا نمودہ در عوض مالو اجبی بہ حکام میدادند و این رسم رقتہ رقتہ بہ دیگر ولایت نیز سرایت کردہ
 ہر سال چندین اطفال ضایع و مقطوع نسل پیشند و این عمل رواج تمام یافتہ بود ورنیو لا حکم نمودم کہ من بعد سچکس باین امر بیچ قبام
 و اقدام نہ نماید و خرید و فروخت خواجہ سرا باین خرد سال بالکل بر طرف باشد باسلام خان و سایر حکام صوبہ بنگالہ فرمانا صادر گشت
 کہ ہر کس ترکیب این امر شود تنبیہ و سیاست نمایند و خواجہ سرا کے خرد سال نزد ہر کس کہ باشد بگیرند تا غایت سچ یک از سلاطین سابق
 این توفیق نیافتند انشاء اللہ تعالی در اندک فرصتہ چنان خواہد شد کہ این رسم مردود بالکلیہ بر طرف شود ہر گاہ خرید و فروخت خواجہ سرا
 منع شد سچ کس باین فعل ناخوش بیفانندہ اقدام نخواہد نمودہ اسب سمندے از جملہ اسپان فرستادہ شاہ عباس کہ سر طویلہ اسپان
 خاصہ من بودہ خانخانان مرحمت کردم انقدر خوشحال شد کہ بشرح راست نیاید الحق کہ باین گلانے و خوبی پسے تا غایت بہ ہندوستان
 نیامدہ است و قبل فتوح راکہ در جنگ بے بدل است با بیست زنجیر دیگر با و عنایت نمودم چون کشن سنگہ کہ بہ ہمراہی مہابت خان
 نعین بود خدمات پسندیدہ بہ تقدیم رسانید و در جنگ مردم دانا زخم بر چہد بہ پاسے اور رسیدہ تا بیست کس نامی او بہ قتل آورده بود
 و قریب بہ سہ ہزار کس را دستگیر ساخت بہ منصب دو ہزاری ذات و ہزار سوار سرفراز شد در چہار دہم ماہ مذکور حکم کردم کہ میرزا غازی
 متوجہ قندھار شود از اتفاقات حسنہ بجز آنکہ میرزا سے مشارالیمہ از بکر روانہ ولایت مذکور گرد و خبر فوت سردار خان حاکم آنجا رسید
 سردار خان از ملازمان مقرر و روشناس میرزا محمد حکیم عم من بود تختہ بیگ اشتہار داشت نصف منصب اورا یفرزند ان او مرحمت نمودم
 روز دوشنبہ ہفتم پیادہ بقصد زیارت روضہ منورہ حضرت عرش آشیانے متوجہ شدم اگر میر میر بود این راہ بثرہ و بسرے پیو دم
 حضرت والد بزرگوارم بحبت ولادت من از پنجپور بہ اجمیر کہ یک صد و بیست کردہ است پیادہ زیارت حضرت خواجہ معین الدین سنجری
 چشتی متوجہ گشتہ بودند اگر من بسر و چشم این راہ بہ چپایم بنویز چہ کردہ باشم چون بہ سعادت زیارت مشرف شدم عمارتے کہ بر سر روضہ
 منورہ شدہ بود دیدم نبوسے کہ خاطر خواہ من بود بنظر در نیامد چرا کہ منظور آن بود کہ روزندہ ہاسے عالم مثل این عمارت در معمورہ دنیا
 نشان نہ ہند چون در آئناے عمارت مذکور از خسرو بیطالع این نوع امرے بہ طور آند بالضرورت روانہ لاہور شدم معماران بہ سلیقہ
 خود یک طورے ساختہ بودند آخر الامر بعضی تصرفات نمودہ شد تا آنکہ مبلغ کلی صرفت نمودہ سہ چہار سال کار کردہ بودند فرمودم کہ دیگر
 بار معماران ماہر باتفاق مردم صاحب وقوف بعضی جا بارانجو عیکہ قرار یافتہ بیند از نذر رقتہ رقتہ عمارت عالی سامان پذیر گردید و با عی
 در غایت مفاہر دور عمارت منورہ ترتیب یافت دروازہ در نہایت رفعت و عظمت مشتملہ منار ہا از سنگ سفید پرداختہ ساختہ

محمد پانزدہ لک روپیہ کہ مواری پنجاہ ہزار تومان راج ایران و چیل و پنج لک خانی مطابق زر توران بودہ باشد خراج این عمارت عالی را بہ من شنو ایندند و روز یکشنبہ بیت و سوم بخانہ حکیم علی بہ تماشا سہ حوضے کہ مثل آن در زمان حضرت عرش آشیانے در لاہور ساختہ بود با جمعی از مقرران کہ آن حوض را ندیدہ بودند رفتیم حوض مذکورش گذریش گزارست و در پہلو سہ حوض خانہ ساختہ شدہ در غایت روشنی کہ راہ بان خانہ ہم از درون آب است و آب از ان راہ بہ درون در نمی آید وہ دوازده کس در خانہ صحبت یہ داشتند از نقد و جنس آنچه در وقت او کچھ پیش کش نمود بعد از ملاحظہ خانہ و در آمدن جمعی از نزدیکان بد انجا حکیم را بہ منصب دو ہزاری سرفراز ساختہ بدو خانہ معاودت نمودم روز یکشنبہ چہارم شعبان خانخانان بہ عنایات کمر شمشیر مرصع و خلعت و قیل خاصہ سرفراز گردیدہ بہ خدمت دکن مرخص شد و راجہ سورج سنگھ کہ از تعینات خدمت مذکور بود بہ منصب سہ ہزاری ذات و دو ہزار سوار ممتاز گردید چون مکرر بعض رسید کہ از برادران و ملازمان مرتضی خان آزار بر عیاد و سکنہ احمد آباد گجرات میرسد و ضبط خویشان و مردم خود و واجبی نمیتواند کرد صوبہ مذکور را از و تغیر نمودہ با عظیم خان مرحمت نمودم و مقرر شد کہ خود در ملازمت بودہ جہانگیر علی خان پسر کلان او بہ نیابت او روانہ گجرات گردد و منصب جہانگیر علی خان از اصل او اضافہ بہ سہ ہزاری ذات و دو ہزار و پانصد سوار مقرر گردید و حکم شد کہ با تفاق موہن داس دیوان و مسعود بیگ جہدانی بخشی مہات صوبہ مذکور را فیصل میدادہ باشند موہن داس بہ منصب ہشت ہندی ذات و پانصد سوار و مسعود بیگ بہ سہ ہندی ذات و یک صد و پنجاہ سوار سرفراز گردید از بندہ ہا سہ حضور تربیت خان بہ منصب ہفت ہندی ذات و چہار صد نفر و نر احمد بہمن منصب سرفراز گشتند مترخان کہ محلی از احوال او نوشتہ شدہ در ہمین روز با وفات نمود و نوٹس خان پسر او را بہ منصب پانصد ہندی ذات دیکھد و سہی سوار سرفراز ساختم و روز چہار شنبہ چہارم ذی الحجہ خسرو را از دختر خان اعظم پسرے متولد شد نام او را بلند اختر نهادم و در ششم ماہ مذکور مقرب خان صورتے فرستاد کہ عقیدہ فرنگیان اینست کہ این صورت شبیہ صاحب فرانسے است در وقتیکہ ایلدرم بایزید بدست لشکر فیروزی اثر ایشان گرفتار آمد نصرانی کہ در ان وقت حاکم استنبول بود ایلی با نکت و بدایا فرستادہ اظهار اطاعت و بندگی نمودہ مصورے کہ ہمراہ ایلی ساختہ بودند صورت آنحضرت را شبیہ کشیدہ بردہ اگر این دعوی اصلی داشتہ باشد بیچ چیز تحفہ پیش من بہتر ازین نخواہد بود چون بہ صورت و حلیہ اولاد و فرزندان سلسلہ علیہ آن حضرت مشابہتی ندارد و خاطر بہ راست بودن این سخن تسلیمی نمی شود.

جشن نوروز چہارم از جلوس ہائیکبری

تحویل حضرت نیرا عظم فیض بخش عالم بہ برج حمل شب شنبہ چہارم ذی الحجہ سنہ ہجری اتفاق افتاد و نوروز گنتی افزو زیار کے
 و فرخی آغاز شد۔ روز جمعہ پنجم محرم سنہ حکیم علی وفات یافت حکیم بنظیر بود از علوم عربیہ بہرہ تمام داشت شرحی بر قانون در عمد
 خلافت والد بزرگوارم تالیف نموده است کہش بر ہمیش زیادتی داشت چنانچہ صورت او بر سہرت و کسی بر ذراتے بمحلابد باطن
 و شری انفس بود در بستیم صفر مرزا بر خوردار را بخطاب خان عالم سرفراز ساختم از نواحی فقہور ہندوانہ آوردند کہ باین کلاسنے تا حال
 دیدہ نشیندہ بود فرمودم کہ بوزن در آوردند سی و سہ نیم سیر کشیدہ شد۔ روز و شنبہ نوروز ہم بیع الاولی مجلس وزن قمری در خانہ
 والدہ بزرگوارم ترتیب یافت پارہ ازان زر بہ عورتے کہ در ان روز جمع گشتہ بودند قسمت شد۔ چون ظاہر گردید کہ بخت نظام
 سلطنت و سرانجام مہمات صوبہ دکن ضرورست کہ یکے از شاہزادہ ہاراروانہ سازد بنا بر ان بخاطر رسید کہ فرزند پر وزیر ابابذورتا
 فرمودم کہ سامان فرستادن او نمودہ ساعت رخصت تعیین نمایند۔ مہابت خان را کہ بہ خدمت سرداری لشکر قاہرہ اناسے مقہور
 تعیین بود و بہ مصلحت بعضے خدمات حضور بدرگاہ طلب داشتہ عبد اللہ خان را بہ خطاب فیروز جنگی سرفراز ساختہ بعضے او تعیین
 نمودم و عبد الرزاق بخشی را فرستادم کہ بہ جمیع منصبداران آن لشکر حکم برساند کہ از گفتہ خان مذکور بیرون نرفتنے شکر و شکایت اورا
 عظیم موثر شناسند و چہارم جمادی الاولی یکے از بزبانسان کہ قبیلہ مقرر اند بزخصی بنظر گذارناید کہ بطریق بر مادہ پستان داشت
 و مقدار یک پیالہ قہوہ خوری ہر روز شیر میداد چون شیر از نتمہاے آئی است و مادہ پرورش بسیارے از حیوانات است این امر
 غریب را شگون خوب دانستم ششم ماہ مذکور خرم پسر خان اعظم را بہ منصب دو ہزاری ذات و ہزار و پانصد سوار سرفراز ساختہ بکومت
 و دارائی ولایت سوزنج کہ بچونہ گرتہ مشہورست فرستادم حکیم صدر را بہ منصب پانصدی ذات و سی سوار ممتاز ساختہ بہ خطاب
 مسیح الزمانے نامور گردانیدم در شانزدہم کمر شمشیر مرصع بہ راجہ مان سنگہ فرستادہ شد در بست دوم بست لک روپہ بخت مدد خرج
 لشکر دکن کہ بہمراہی پر وزیر تعیین یافتہ اند۔ تجویل خزانچی علیحدہ نمودہ پنج لک روپہ دیگر بخت مدد خرج پر وزیر مقرر گشت روز چہار شنبہ
 بست و ہجیم جہاندار کہ قبل ازین بہمراہی قطب الدین خان کوکہ بولایت بنگالہ تعیین یافتہ بود آمدہ ملازمت نمود بواقی معلوم من
 شد کہ او مجذوب مادر زاد است چون خاطر متعلق بہ سامان دکن بود بتاریخ غرہ جمادی الاخری امیر الامرا را نیز بخدمت مذکور
 تعیین نمودم بہ عنایت خلعت و اسب سرفراز گردید کہم چند پسر جلناتہ را بہ منصب دو ہزاری ذات و ہزار و پانصد سوار نواخت

به همراهی پر وزیر فرمودم در چهارم ماه سی صد و هفتاد نفر سوار واحدی به کمک لشکر آنا به همراهی عبدالعزیز خان مقرر گشتند یک صد
 ساس اسپ نیز از طوایل سرکار فرستاده شد که هر کس از منصبدار واحدی که صلاح دانند بدو در هفتاد هم یک قطعه لعل که قیمت
 آن شصت هزار روپیه بود به پر وزیر عنایت کردم و یک قطعه لعل دیگر با دو مروارید که تخمیناً چهل هزار روپیه می ارزند بخرم مرحمت شد روز
 دوشنبه بیست و هشتم جلگانه به منصب پنج هزاری ذات دس هزار سوار سرفراز گردید و در هشتم ماه رجب را سه سگه منصب چهار هزاری
 ذات دس هزار سوار سرطندی یافت و به خدمت دکن مرخص گشت روز پنجشنبه نهم شانزده شهر پار از گجرات آمده ملازمت نمود روز شنبه
 چهاردهم فرزند پر وزیر را به خدمت تسخیر ملک دکن رخصت نمود خلعت و اسپ خاصه و پنج صده و کمر شمشیر و خنجر مرصع عنایت شد
 و سواران و امرای که به همراهی او تعیین یافته بودند بقدر مرتبه و حالت خود هر یک بعبایت اسپ و خلعت و ذیل و کمر شمشیر و خنجر
 مرصع خوشدل و سرفراز گردیدند هزار نفر واحدی در ملازمت پر وزیر به خدمت دکن تعیین نمودم در همین روز با عرض داشت عبدالعزیز خان
 آمد که رانکس مقهور را در کوهستان در جابایه قلب تعاقب نموده چند زنجیر فیل و اسباب او بدست افتاد چون شب در آمد جانی
 به تنگ پایرون برده بدو رفت چون کار را بر دستنگ ساختم ام غمگین گرفتار خواهد شد یا به قتل خواهد رسید خان مذکور را
 به منصب پنج هزاری ذات سرفراز ساختم و تسبیح مروارید که به ده هزار روپیه می ارزد به پر وزیر عنایت شد و چون ولایت خاندیس برادر
 بفرزند مشارالیه داده شده بود قلعه اسپ را هم بدو مرحمت کردم دسی صدر اس اسپ به همراهی او مقرر گشت که با حدیان منصبداران
 و بهر کس که لایق عنایت باشد بدو بدست و ششم سیف خان بار به منصب دو هزار و پانصدی ذات و هزار و سی صد و پنجاه
 سوار سرفراز گردید و بخدمت فوجدار می سرکار حصار مقرر گشت روز دوشنبه چهارم شعبان یک زنجیر فیل بوزیر خان عنایت شد
 روز جمعه بیست دوم حکم فرمودم که بنگ و بوزره که نشاء فساد کلی است در بازارها نفروشد و قمارخانهها را بر طرف سازند و این باب تاکید
 تمام نمودم و در بیست و پنجم شیرے از شیرخانه خاصه آوردند که بگا و جنگ اند از مردم بسیار بخت تماشا ایستاده بودند جماعت از جوگیان
 هم بود شیر به پکی از جوگیان که برهنه بود بطریق بازی نه از روی غضب توجه شد و در برابر زمین انداخت و چنانکه باد خود جفت
 میشد و همان طریق بالا سے جوگی بر آمده جنیدن گرفت و روز دیگر هم همان طور حرکت نمود چند نوبت این حرکت از دو وقوع آمد چون
 تا غایت چنین امری دیده نشده بود و غرابت تمام داشت نوشته شد در دوم شهر رمضان غیاث خان حسب الاتماس اسلام خان
 به منصب هزار و پانصدی ذات و هشت صد سوار سرفراز گردید فریدون خان برلاس را به منصب دو هزار و پانصدی ذات و
 دو هزار سوار ممتاز ساختم هزار توپ طلا و نقره و هزار روپیه در روز تحویل حضرت نیر اعظم به برج عقرب که با اصطلاح هندوان شکر است

بجانب